

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejemam:
celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5:50
na mesec 1:90

Dopis naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredno in praznično.

Inserati veljajo: peterskopna petlet vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin.
Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6:50
na mesec 2:30

za Nemčijo:
celo leto K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 35—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

Državni zbor.

Dunaj, 26. nov.

Kulturna slika naše domovine, ki jo je danes pokazal poslanec dr. Ravnihar državnemu zboru, je vzbudila v vseh parlamentarnih krogih najživahnejše zanimanje. Z veliko pozornostjo in z izrazi začudenja so slišali poslanci, kaj je mogoče v deželi, kjer vlada terorizem dr. Susteršiča in drugih klerikalnih zlih duhov, kateri vzdržujejo svoje pozicije le s tem, da preganjajo služabnike kulture in napredka ter podpirajo najstrašnejše izrodke verske blaznosti in cerkvenega švindla. Glavni cilj klerikalne politike je privedi narod v temo neumnosti, ker je atmosfera brezkulturnosti cvete pšenica te politike, ki služi protinarodnim interesom.

Naši domači boji že davno niso več »notranja zadeva« slovenskega naroda, slovenski naprednjaki se ne bojujejo le za dobrobit svojega naroda, oni so marveč pravi poborniki za kulturno bodočnost cele Avstrije, katere najtemnejši in kakor kaže zgodovina zadnjih let, kot vzgled najopasnejši kot je naša domovina. Videli smo, kako prehajajo razna »moderna« sredstva našega domačega klerikalizma v orožarne klerikalnih strank med drugimi slovanskimi narodi, čutimo, kako se polajša klerikalna sila vedno bolj vseh naših narodnih interesov, da jih zlorabi in jih — frustrira. Ne le naših specialnih slovenskih, temveč tudi vseobčih jugoslovanskih. Treba je le opozoriti na usodno vlogo, ki so jo igrali naši klerikalci v vsepravaški stranki, ki je njihovemu strupu že skoraj popolnoma podlegla. S tega vidika moramo visoko ceniti današnji nastop poslanca dr. Ravnihara, katerega zgoča kritika na Kranjskem je postavila naše nevdružne razmere na podij avstrijske javnosti: svrilen vzgled vsem strankam in narodom, ter zaeno najbolj učinkovita obsodba moralne propalosti klerikalizma. Naš domači boj si je danes pridobil mnogo novih simpatij in naša napredna stvar mnogo moralčnega uspeha.

Slovensko učiteljstvo mora biti poslancu dr. Ravniharju še posebej

hvaležno. Tako tople in pristrane besede o njega trpljenju in stremljenju še niso bile v parlamentu izgovorjene. Poslanec Ravnihar je državnemu zboru pojasnil **požrtvovalno junaštvo našega naprednega učiteljstva**, ki preganjano, bedno in zatirano vrši z velikimi, od poklicanih oblasti odkrito priznanimi uspehi svojo kulturno vzgojevalno vlogo.

Glavno vsebino Ravniharjevega govora smo že podali, priobčimo ga seveda v celoti. Govorniku so čestitali poslanci vseh strank — med njimi **možje, ko so dr. Susteršiču vsaj na zunanji jako blizu.**

Poslanci večine so se dogovorili, da bodo v svojih izvajanih prav kratki, načrt, da naj zbornica že danes odglaša prvi del predloge o osebnem davku, pa se ni dal izvesti, ker vstrajajo Rusini pri svoji, sicer precej pohlevni obstrukcionistični taktiki. Glasovanje se bo vršilo še le jutri.

Na koncu današnje seje so se odigrali naravnost ostudni prizori ob sodelovanju nemško-nacionalnih poslancev. Ti prizori so postali mestoma tudi silno komični ter se končali s tem, da so se Nemci med seboj stepli in obkladali z ne baš prijetnimi priimki. Bogovi bi se morali smejati, videč, kako jo je skupil nemško-nacionalni poslanec dr. Steinwender od svojih lastnih klubovih tovarišev, ker je poskušal tulečo mlajšo gardo Nationalverbanda nekoliko pomiriti. Naj navedemo nekatere najlepše primere. Nemški nacionalni poslanec Seidl je govoril k učiteljskemu predlogu. Njegova izvajanja so obstojala iz kopice napadov, psovk in razžaljenj na adresu socialnih demokratov. Poslanec Seidl je znan hujšak in socialni demokrati so ga zato ignorirali. Med tem, ko je poslanec Seidl prelival gnojnico, je predsedoval socialni demokrat podpredsednik Pernerstorfer, ki je na koncu govora izjavil: »Poslanca Seidla nisem klical k redu iz lahko umljivih osebnih motivov. Prosim zato slavno zbornico za odpuščanje.« Ta podpredsednikova izjava, ki je v bistvu ostrejša, kakor najhujša graja, je izzvala pri Nemcih velikanski odpor. Seidlovi tovariši so pričeli divje kričati, biti po klopih: »Zakaj ga kličete k redu, sramota, ven s socialno-

demokratskim podpredsednikom!« — Socialni demokrati so nato navalili v zbornico, da zaščitijo svojega tovariša. Kričanje nemških nacionalcev postaja vedno večje in kmalu pride med posl. Wolfom in Löwom do osebnega spopada. V tem trenutku vrže poslanec Glöckel poslancu Wolfu (kateremu so, kakor znano, svoj čas socialni demokrati dokazali, da je bil podkupljen od sladkornega kartela) košček sladkorja naravnost na nos. Wolf ves divji, popade čašo vode ter jo zaluzi v socialne demokrata. Odgovor je naravnost presenetljiv. Socialnodemokratski poslanci sežejo v žep in naenkrat se vsije na poslancu Wolfa **pravi dež sladkorja**. Divje kričanje se nadaljuje, preko prepirajočih se skupin frči velika torba, poslanec Fahrner razbija po klopih s plehovo servirno desko. »Mlada garda« nemškega Nationalverbanda (poslanci Fahrner, Hummer, Teufel, Knirsch i. dr.) vpije tako divje, da jo poskušajo starejši nemški poslanci pomiriti. Poslanec Steinwender se poprime te naloge. Toda kakor divja jata se zakadijo razgrajajoči »mladi« v njega: »Odstranite se, vi ničesar ne razumete. Kakšen Nemec ste, sramujte se!« Steinwender jo mora odkuriti. Vpetje in razgrajanje traja naprej, poneha, se zopet obnovi in traja še po zaključku seje. Nemška parlamentarna morala.

Poročali smo že o današnji razpravi justičnega odseka proti Hochenburgerju. Zabeležili smo tudi ostre napade dr. Benkoviča na predsednika graškega nadsodišča. Nočemo delati poslancu Benkoviču krivice; toda vprašamo ga: Ali vé, da obstajajo med slovenskimi klerikalnimi poslanci in pa med ekscelencio Pittreichom zveze **najsumljivejše narave**? Ali vé, **zakaj je obiskal poslanec Verstovšek graškega višjesodnega predsednika ter imel z njim oni razgovor, v katerem so padle znane žaljive besede o slovenskih sodnikih?**

Ako poslanec dr. Benkovič tega ne vé, mu hočemo mi povedati. Zveze slovenskih odvetnikov in notarjev je pripravila memorandum o spodnještajerskih sodnih razmerah, katerega naj bi izročila posebna deputacija, na čelu ji **vsli slovenski poslanci**, justičnemu ministru in ministrskemu

predsedniku. Tej intervenciji naj bi sledila potem skupna parlamentarna akcija slovenskih zastopnikov, da doseže vsaj glede nekaterih najbolj kričočih razmer remeduro, oziroma zboljšanje.

Predno se je mogla akcija pričeti si je dobil poslanec Verstovšek **prepis onega memoranduma ter nemudoma pohitel v Gradec, da obvesti predsednika nadsodišča o grozeči mu obtožbi in akciji**. Pokazal je ekscelenci Pittreichu memorandum ter tako poskrbel, da je bil tudi **justični minister Hochenburger** takoj primerno **informatiran in pripravljen**. In kakor v znani železničarski aferi, je začel tudi v tej zadevi klerikalni klub na lastno pest nekatere pregovore s Hochenburgerjem, glede katerih se utemeljeno bojimo, da bodo slovenski stvari na kvar in v škodo. Tudi tokrat so klerikalci **narodno akcijo onemogočili**, in če pride jutri deputacija naših odvetnikov in notarjev na Dunaj, bo našla dobro pripravljene nasprotnike, podučene in pripravljene, kaj in kako jo morajo — ekspeditirati iz svojih salonov. — Značilno je, da so o celi zadevi **nemški poslanci že informirani!** Verstovšek — Pittreich — Hochenburger — Markhl štiri besede, ki povedo vse.

Parlament je imel danes tudi svojo malo »delavno« senzacijo. Poslanec Pernerstorfer je namreč sklical »narodnostni odsek«, ki ima nalogo razpravljati o zadevah, katere se tičejo raznih narodnostnih spornih vprašanj. Ta odsek je bil danes prvičkrat sklepčen (dosedaj so ga Nemci in tudi Čehi bojkotirali) in tako so se mogli razdeliti nekateri referati o manjšinskem šolstvu, na katere se še povrnemo.

Delegacije.

Včeraj dopoldne se je sestel vojni odsek avstrijske delegacije, da se posvetuje o vojnem ordinariju. Poročilo vojnega ministra je predloženo tiskano. Poročevalec dr. Rosner poda poročilo, iz katerega je razvidno, da izkazuje ordinarij za prvo polovico 1914 večji zahtevek v znesku 11.933.225 K. Postavka 5.700.000 K, ki jo izkazuje proračun in o kateri so zahtevali delegati pojasnila, je izda-

tek na podlagi »stare« brambne reforme iz leta 1912, za brambno reformo leta 1913, pa je postavljena vsota 6.677.000 K. Delegat Exner je pel nato slavo vojnemu ministru, nakar je govoril delegat dr. Grabmayr o svetovnopoličnih vprašanjih. Kritiziral je način budgetiranja in izjavil, da mora avstrijsko delegacijo nemilo dirniti, če vidi, kako malo jih upošteva vojna uprava, dočim pri budgetiranju drugih upravnih panog strahovito štedijo. Avstrija seveda ne sme zaostati pri splošni oboroževalni juriji, ker se lahko zgodi vsaki državi, ki se ne oboroži primerno, da jo potisnejo iz evropskega koncerta in da izgubi veljavo kot velesila. Politična situacija je še vedno nejasna in nikakor ni gotovo, da nam ostane ohranjen mir. Zadnja leta so obstojale v Evropi tri latentne vojne nevarnosti: »Panslavizem, angleško-nemška konkurenca na morju in osvetloženost Francoske. Kljub temu se je posrečilo omejiti balkansko vojno na Balkan, kar je seveda zasluga trozveze. Največ skrbi mu dela panslavizem, prizna pa, da je treba vendar že enkrat rešiti jugoslovansko vprašanje, sicer pride lahko v nevarnost obstoj države. Govornik se bavi nato s trozvezo, zlasti z razmerjem naše države napram Italiji. Ker potrebuje Italija močno vojno mornarico zaradi Libije in ker Italija ne more pripustiti, da bi zavladala Francoska v Sredozemskem morju, moramo v Avstriji graditi dreadnoughte. Končne njegove besede se zopet cede hvale vojnemu ministru.

Češki socialni demokrat Němec kritizira velike vojne izdatke, dočim se množi beda in brezdelje v državi. Razen onih predlogov, ki smo jih omenili že snoči, je urgiral, da naj se rezervisti, zlasti družinski očetje, čim prej odpuste.

V popoldanski seji je govoril nato nemški socialni demokrat Leuthner, ki je zlasti kritiziral pridržanje rezervistov in nadomestnih rezervistov ter zopetno zvišanje rekrutnega kontingenta.

V odseku za zunanje zadeve se je vršila pred vsem debata o proračunu zunanjega ministrstva. Delegat baron Schwegel zahteva, da dobita Bosna in Hercegovina primerno pot do Egejskega morja, kakor dobi Sr-

LISTEK.

Cerkvene miši.

Povest iz sedanosti.

Spisal L. C.
(Dalje.)

LXIII.

Vse, vse so vzeli nam!
In zemljo
in hišo nam prodali so,
pa iz dežele naše drage
nas v mrak in mraz izgnali so . . .

A škerc: Mučeniki.

Mladega Ivana Novaka so na voznji v vas Zapotok, kjer je sedaj prebival v svojem prebivalstvu stari župnik Matija Koren, obhajali dokaj neprijetni občutki, ker si kot pamekten in razumen gospodar nikakor ni prikrival, da ga čakajo v najbližji bodočnosti velike skrbi in težave. Vendar je trdno upal, da bo došel pri svojem očetovskem prijatelju Korenu v svojih stiskah najboljši svet in tudi dejansko pomoč, ker je dobro poznal zlato srce in izredno poštvalnost svojega poprejšnjega župnika.

Ko je Ivan Novak dospel v Zapotok, je vprašal v gostilni, kjer se je ustavil, po vpokojenemu župniku Matiji Korenu. Prijazna krčmarica

mu je na to začela hvaliti vpokojenega župnika, češ da izdaja vse svoje pičle dohodke revežem in da njegovo dobro srce čisto popolnoma pozabi na se. Ljudje pripovedujejo celo, da je siromakom razdal že svoje zadnje krajcarje in da si je te krajcarje odtrgal naravnost od ust, ker potem ni imel denarja še za svoje najnujnejše potrebe in je moral trpeti celo glad.

Mladi gostilničarjev sinček je na to pokazal Ivanu Novaku siromakšno hišico na koncu vasi, kjer je imel svojo borno stanovanje stari župnik Koren.

Ko je Ivan vstopil v župnikovo stanovanje, se je naravnost ustrašil, ko je opazil svojega očetovskega prijatelja zelo shujšanega sedeti pri navadni kmetski mizi, ki je poleg siromakšne postelje in dveh priprostitih stolov tvorila edino pohištvo vpokojenega župnika.

Ko je stari župnik spoznal v došlecju svojega mladega prijatelja Ivana Novaka, se je ves v veselju dvignil od mize in pohitel nasproti svojemu mlademu prijatelju, pozdravil ga s pristrčnimi besedami in ga povedel k mizi. Začel ga je takoj izpraševati, kaj ga je privedlo k njemu in če so doma vsi zdravi.

Mladega Ivana sta siromakšnost župnikove sobe in njegova shujšana zunanost tako prevzeli, da župniku v prvem hipu na njegova vprašanja niti odgovoril ni, temveč samo z ne-

kim strahom vprašal: »Ali je to vaše stanovanje?«

»Da, moj mladi prijatelj,« odvrnil je župnik Koren. »To je palača, v kateri prebivam in to je ona dvorana, ki mi služi kot spalnica, obednica, sprejemnica in kot opravilnica vse h kratu. Moja palača na zunanji sicer ne dela posebnega vtisa, vendar pa more biti človek še hvaležen usodi, da ima kam iti pod streho. S svojo borno pokojnico, katero uživam kot duhovnik v pokoji, nisem mogel in smel mnogo izbirati, temveč se z ozirom na svoje skromne dohodke zadovoljiti z najcenejšim, kar se mi je nudilo. Presežek mojih skromnih dohodkov, ki mi preostaja po odbitku stanarine, komaj zadostuje za najskromnejšo hrano, dočim za obleko, obutev in druge potrebščine prav nič ne ostane. Če bi ne imel pomoči od svojega iskrenega prijatelja Antona Babnika, moral bi na svoja stara leta nezaluzeno hoditi okrog v raztrganih capah ali pa stradati. Najhujšega me varuje ravno Anton Babnik, ki mi je ostal v moji nesreči kot prijatelj zvest zaščitnik, od katerega dobivam od časa do časa redne podpore. Brez teh podpor, katerih se pa ne sramujem, ker prihajajo iz rok starega in zvestega prijatelja, bi pa moral na svoja stara leta stradati ali pa v bogajme prositi. Tukajšnji župnik me smatra namreč nekako za svojega jetnika in ne za stanovskega tovariša. Ko sem se mu po svojem pri-

hodu poklonil v župnišču, mi ni ponudil niti stola, temveč mi z rezkim glasom povedal, kako se mi je vesti v Zapotoku, da ne bodem dajal ljudem javnega pohujšanja, njemu pa provzočal sitnosti in nepotrebne pisarije s knezoškofijskim uradom, od katerega je dobil glede mene najstrožja navodila. Zatrdil mi je, da bo, deveda, če se bodem ravnal točno in vestno po njegovih prijateljskih nasvetih, prav dobro izhajala, da pa bodem v nasprotnem slučaju na svojo škodo spoznal, kako dalekosežno oblast mu je knezoškofijski ordinarijat nad menoj podelil. Tudi mi je zabičil, da brez njegovega izrecnega privoljenja ne smem prevzeti nobene plačane maše, temveč da ga moram priti vselej poprej vprašat za njegovo dovoljenje, če smem sprejeti kak denar za mašo ali ne. Ko sem v prvih časih svojega tukajšnjega bivanja bil proščen od par ljudi, da naj darujem v ta ali oni namen sveto mašo, sem se seveda ravnal po zgoraj navedenem ukazu, šel k župniku in ga vprašal, če smem brati naročeno mašo in sprejeti denar zato. Moj stanovski tovariš mi je pa kratkoma prepovedal sprejeti denar in darovati naprošeno mašo. Ljudem sem seveda vrnil denar, a potem neodplatno pri onih tihih mašah, katere darujem ob 5. jutraj, opravil sveto daritev brezplačno v oni namen, za katerega so me ljudje prosili. Ta prva prepoved me je pa tako oplašila, da sem po-

znejšim prošnjikom, ki so prišli k meni zavoljo maš, kar odkritosrčno povedal, da za denar sploh ne berem nobene maše. To pa zopet ni bilo prav mojemu ječarju, ker me je poklical pred se in ozmerjal kot psa, češ da rujem s svojim postopanjem zoper katoliško cerkev in ves duhovski stan in da bodem skoro okusil vse strašne posledice svoje nepokornosti. Če bodem še naprej tako ruval. Od tega časa naprej pa sploh nisem več prišel v položaj, da bi mogel pokazati svojo nepokornost in ruvarsko naravo, ker nihče ni prišel več k meni radi maš. Po strani sem namreč slišal od ljudi, da je moj stanovski tovariš prepovedal ljudem hoditi k meni radi maš, češ da sem se tako silno pregrešil zoper svoj sveti poklic in stan, da so me morali čez noč upokojiti in me za kazen poslati v Zapotok, ker mi je prepovedano brati svete maše proti odškodnini, vsled česar bi taka sveta maša, ker je zadeta s prepovedjo, tudi nič ne zalegla pri vsemogočnem bogu. Tako je z menoj, mladi moj prijatelj in v takih razmerah moram kot jetnik živeti v Zapotoku. Sedaj mi pa ti povej, kaj te je privedlo v moje prebivalstvo in kako se imate v mojih nepozabljenih Orehovljah.

Mladi Ivan Novak, katerega je bridka usoda njegovega očetovskega prijatelja do solz ganila, je nato začel popisovati razmere, ki so nastale v Orehovljah po odhodu starega do-

bija pot do Jadranskega morja. Pri-
tožuje se, da Avstrija ni zasedla
Sandžaka ter pravi, da se mu zdi re-
vizija bukeškega mira potrebna.

Delegat dr. Langenhan zavzema
opozicijsko stališče ter napada
zlasti našo diplomacijo, ki da skuša
doseči prijateljsko razmere s slovan-
skimi balkanskimi državami, dočim
naj bi iskala stikov s Turčijo in Ro-
munske. Strahovito se jezi tudi nad
prijaznostjo napram Bolgarski. Nato
govori o trozvezi, ki da je zopet po-
kazala svojo moč razen v vprašanju
revizije bukeškega mira. V celoti
hvali sicer zunanjo politiko in nje-
gove graje se gibljejo v prav plitvih
mejah. Tako bi se bila Albanija po
njegovem mnenju lahko ustanovila z
manjšimi žrtvami, treba bi bilo bolj
paziti na naše ekonomske interese.
Prochaskove afele ni bilo treba, tr-
govce bi bilo treba ščititi, ščititi indu-
strijo, sploh bo treba preustrojiti celo
avstrijsko diplomacijo.

Včetrtek, dne 27. novembra
javen

Volilni shod

političnega in gospodarskega društva
za Poljanski okraj

povodom deželnozborskih volitev.

Shod se vrši

v gostilni „Na klavnici“
na Mesarski cesti ob pol 8. zvečer.

Somišljeniki, vsi na ta važen shod!

Shod „pri Zlatorogu“.

Napredno politično društvo za
dvorski okraj je sklicalo za snoči ob
pol 9. zvečer v restavracijskih pro-
storih pri »Zlatorogu« svoj javen
volilni shod, na katerem sta govorila
kandidat v splošni kuriji ljubljanski,
posestnik g. Josip Turk in kan-
didat v mestni kuriji g. profesor
Reisner.

Preobširno bi bilo, če bi hoteli
ponavljati vsa izvajanja obeh kan-
didatov in tretjega govornika, predse-
dnika političnega društva za dvorski
okraj g. Pustoslavski, zato navaja-
mo iz govorov le one točke, ki prina-
šajo nekaj novega in zlasti iz govora
kandidata prof. Reisnerja, njegov od-
govor »Domoljubu«.

Kandidat, gospod

Josip Turk

se je omejil v svojem govoru na na-
glašanje posebnih zaslug naših de-
želnih kristjanov v zadnjem deželno-
zborskem zasedanju za meščanske
sloje in ožigosal njih brezprimerno
postopanje v kvar ne samo ljubljans-
kemu prebivalstvu, marveč celemu
slovenskemu narodu. Občinstvo, ka-
terege se je bilo zbralo prav veliko
število v prostranih prostorih, je z
zanemarjanjem sledilo govornikovim
izvajanjem ter živahno pritrdjevalo
njegovim besedam. Kot drugi je go-
voril nato kandidat v mestni kuriji
g. profesor

Josip Reisner.

Uvodoma je kandidat pravilno
naglašal, da ne gre pri predstojajo-
čem deželnozborskih volitvah za posame-
zne osebe, ki so postavljene za kandi-

date, marveč za stranko. Prehajajoč
na volilni boj, ki ga bo treba izvoje-
vati v Ljubljani, naglašal govornik,
da je povsem naravno, če postavijo
razne stranke svoje kandidate. Kdor
pride v tem boju s poštenim orožjem,
temu sežemo lahko tudi kot nasprotni-
ki v roko. Drugače pa je z našimi
klerikalci. Razmere so danes pri nas
take, da ne more biti med nami po-
štenjaka, ki bi šel še z njimi. Veliki
boj med naprednjaki in klerikalci se
je pričel ob prvem katoliškem shodu,
ko so izdali klerikalci bojni klic proti
brezverstvu! In še danes tega niso
pozabili ter nas še vedno nazivljajo
brezverce, dasiravno lahko vsak iz-
med nas trdi, da nismo in ne bomo
v svojem srcu nikdar tako slabi
kristjani, kakršni so naši deželni
kristjani, ki so pozivali celo ljudstvo
na poboj ljubljanskih meščanov, ker
ti nečesto trobiti v njihov rog. Preha-
jajoč na dogodke letošnjega leta ome-
ni nato govornik, kako je pokazal
deželni glavar, oziroma deželni od-
bor svoje krščansko srce zlasti s
tem, da je dal letos zapreti

kinematograf

v deželnem gledališču samo ker je
bila njegova duša ogorčena, ker se je
predstavljalo triletnega otroka, ki se
je kopal brez plavalnih hlač. Par
mesecev pozneje pa je govoril v de-
želnem zboru veliki moralist dr.
Krek o svojih ljubezenskih zadevah.
In dr. Šusteršič je takrat pozabil na
svoje nežno srce, klerikalci pa so ob-
jemali dr. Kreka in klicali: Kaj nam
ministri! Samo ti in samo ti! Kreko-
ve ljubezenske zadeve nam ne dela-
jo prav nobene preglaivice in privo-
ščimo mu, če že hoče še marsikatero
tako zabavo, samo s svojo moralo
naj puste nas in naše ljudstvo pri
miru.

Klerikalna stranka je prišla edi-
no po poštenosti naprednjakov na kr-
milo in sam vodja stranke, dr. Ivan
Tavčar je to priznal. To pa je bilo
mogoče samo, ker klerikalna stran-
ka ne pozna poštenja in ne dane be-
se.

Govornik se bavi nato z zavo-
ženim deželnim gospodarstvom, ki je
spravilo deželo na rob propada, tako
da se je izpremenil prebitek kakih
9000 K leta 1907 do letos že v deficit
kakih 5 milijonov kron.

Proračunsko poročilo so izročili
klerikalci dr. Kreku in značilno je,
da se referent z nobeno besedo ni do-
taknil kake številke proračuna. To je
milo rečeno največja brezobzirnost.
Interesantno pa je, kako je dr. Krek
utemeljeval visokost primankljaja.
Spuščal se je namreč samo v pro-
spekte slovenske bodočnosti, govoril
o velikih balkanskih dogodkih, prav-
vil, da se bodo Slovenci in Hrvati
združili in takrat se bodo pokazali
še lepi sadovi, takrat ne bo več
primankljaja. Zato trdim še enkrat:
Ta klerikalna brezobzirnost je naj-
boljše naslikala njih slabo gospodar-
stvo. (Pritrdjevanje.)

Klerikalci pa so si za to volilno
dobo pripravili nekaj prav posebne-
ga. Spravili so se nad mestno gospo-
darstvo in vpiljejo, da se je izvršil
nad ubožnim zakladom rop. Govor-
nik slika, kako so klerikalci stikali
po knjigah ubožnega zaklada ter opi-
suje sijajni uspeh nenadne skontra-
cije mestne blaginje. Slika ob enem
tudi hijsensko postopanje, kako so kle-
rikalci postavili na sramotni oder lu-
di, ki so bili deležni podpor magistrata
in niso prizanesli niti svojim last-

XXXXIV.

Le mi imamo pravo
vero,
le mi častimo prav
boga!

A šker c: Mučeniki.

Od kar se je županova vdova
Neža Novak preselila v hišo, kjer je
nastanjeno konsumno društvo, bil je
župnik dr. Podpečnik vsaki dan,
včasih še tudi dvakrat na dan pri-
šel na daljšem obisku. Pri teh svojih
obiskih je mladi župnik obdelaval
v svojem smislu županovo vdovo in
jo na vse mogoče načine in posebno
še z zagrožitvijo peklenškega ognja
in muk hujškal proti njeni domači
hiši, v prvi vrsti seveda proti sinu
Ivanu, katerega ji je slikal kot naj-
večjega sovražnika katoliške cerkve
in katoliške duhovščine. Dan za
dnem se ponavljajoča beganja, huj-
skanja in ščuvanja mladega župnika
so provzročila, da je županova vdo-
va izgubila zadnji košček svoje last-
ne razsodnosti, pameti in samostoj-
nosti in da se je sprevrgla popolno-
ma v slepo orodje mladega župnika,
ki je z njo sedaj lahko delal, kar je
hotel, ker ni imela več njemu naspro-
tne nobene volje, nobene samostoj-
nosti.

Ko je pa mladi župnik slišal po
ljudih, da se je njegov nasprotnik
Ivan Novak odpeljal v Zapotok, da
naprosi poprejšnjega župnika Mat-

nim pristašem. Tako so privlekli v
ta nečedni boj tudi ime soproge ne-
kega profesorja, ki je moral skoraj
celo leto opravljati službo ob meji,
dočim je njegova rodbina doma stra-
dala. In ta profesor je bil njih pristaš.

Nato se bavi govornik z zadnji-
mi klerikalnimi lažmi, ki so jih nagr-
madili v »Domoljubu«, da bi na ta
način dokazali, kako skrajni čas je,
da prestopijo vsi liberalci v tabor S.
L. S. Tudi tu so si napravili za odgo-
vornega urednika državnega poslan-
ca Gostinčarja. Članek »V boj za
ljudsko pravdo« je tako interesanten,
da je prav podučno ustaviti se pri
nekaterih točkah. Tako piše »Domol-
jub« doslovno:

Idrijski letak vpilje:
Učitelji z rodbinami, ki žive
samo šoli in ne uganjajo že v šoli
klerikalne politike, stradajo brez
draginjske doklade.

To je laž, kajti vsi oženjeni
učitelji uživajo 25odstotno draginjs-
ko doklado.

Res je, da življajo vsi oženjeni
učitelji 25% draginjsko doklado, toda
javno je treba pibiti, da to ni ona
doklada, o kateri vedno govorimo,
marveč je dala to doklado učiteljem
še napredna stranka v deželnem
zboru. Ravno tako res pa je tudi, da
od onih 104.000 K za izredne podpo-
re, ki so bile dovoljene leta 1911, na-
predni učitelji niso dobili ničesar. Od
omenjene vsote je bilo razdeljenih
50.000 K in nekoliko tudi nekaterim
vdovam. Neporabljenih pa je ostalo
okrog 30.000 K. Pa oglejmo si, kdo je
dobil te podpore?

Na prvi mestni ljudski šoli po-
svetni učitelji, ki službujejo deloma
že čez 20 let in so oženjeni, niso do-
bili nobene podpore, pač pa je dobil
katehet 25% doklado. Na četrti de-
ški mestni ljudski šoli 8 učiteljev ni
dobilo doklade, klerikalna učiteljica
in katehet pa imata po 25% draginjs-
ke doklade. (Ogorčenje.) Tako bi
lahko navedel še celo vrsto slučajev.

Zelo veselo se sliši, kar govori
»Domoljub« o ljubljanskem županu:

Res pa je, da dobi ljubljanski
župan toliko plače, kakor vsi trije
deželni odborniki S. L. S. skupaj,
kljub temu, da je ljubljanski župan
njihov podložnik.

Prav koristno bi bilo, če bi bili
deželni kristjani povedali tudi zakaj
porablja ljubljanski župan denar, ki
ga dobiva. O klerikalni megalomani-
ji niti ne govorim.

In naprej piše »Domoljub« v
svojem članku:

Liberalci hočejo za 100% zvi-
šati deželne doklade — če dobe
moč v roke v deželnem zboru, kar
se jim pa seveda ne bo posrečilo.
Liberalci namreč rabijo milijone,
da zamaše zevajoče luknje v po-
polnoma zavoženem mestnem go-
spodarstvu v Ljubljani. Kmet naj
plača grehe, ki so jih naredili libe-
ralci v dvajsetih letih v ljubljans-
kem občinskem gospodarstvu. Ta
račun so naredili liberalci — in za-
to so postavili svoje »neodvisne«
živinske dohtarje in profesorje po
deželi za kandidate.

Izdali so se pa liberalci sami.
Kajti v letakih, ki jih razširjajo po
deželi, lažljivo podkajajo S. L. S.
namen, doklade povšitja za 100%!!
To delajo liberalci samo zato, da
bi potem — če bi zmagali — tem
lažje izvršili označeni rop na de-
narnico davkoplačevalcev, češ,
»saj so klerikalci tudi hoteli to sto-

jo Korena, da bi prišel v Orehovlje
posredovat med Ivanom in njegovo
materjo, je bil od jeze ves iz sebe,
ker se je bal, da bi njegov prednik
Matija Koren, kateremu je bila župa-
nova vdova Neža Novak poprejšnje
čase zelo vdana, prekrizal njegove
račune z županovo vdovo in po-
slednjo iztrgal iz njegovih, spretno
nastavljenih mrež, s tem ga pa oro-
pal tudi onih lepih tisočakov, kate-
re je imela dobiti županova vdova
od svojega sina. Vsled tega je skle-
nil županovo vdovo pripraviti do
tega, da njegovega prednika Matije
Korena ne bode pustila niti k sebi in
v to svrhu porabi vsi svojo zgo-
vornost, ves svoj mogočni vpliv nad
županovo vdovo z eno besedo poslu-
žiti se vseh onih izvršnih sredstev,
katere ima za take slučaje na razpo-
lago katoliška duhovščina.

Takoj, ko je zvedel to novico,
pohitel je mladi župnik k županovi
vdovi ter jo žugajoč ji s peklenkim
ognjem toliko časa pestil, rotil, huj-
skal in ščuval, dokler mu ni svečano
obljubila, da župnika Matijo Korena,
če bi hotel govoriti z njo, sploh ne
bode pustila k sebi, če bi pa je pri-
šel s silo ali zvijačo do nje, pa z
glasno molitvijo preprečila vse po-
skuse tega izkušnjavca. Mladi žup-
nik ji je namreč s sklicevanjem na
svoj svečeniški stan zatrdil, da se je
Matija Koren tako strašno pregrešil
zoper katoliško vero in zoper svoj
duhovski stan in poklic, da ga je mo-

riti.« Tu vsak lahko spozna lopovs-
ko naravo liberalcev.

Res smo govorili naprednjaki o
zvišanju deželnih doklad, toda mi
smo s tem naše deželne gospodarje
samo opozarjali, da bo moralo priti
do tega, če ne bodo prenehali s svo-
jim brezmišelnim in razsipnim go-
spodarstvom. Če vzamemo v roke
samo lanski proračun in se vpraša-
mo, kako bi mogli ta primankljaj
kriti, vidimo, da morajo zvišati v to
pokritje deželne doklade od 40% na
80%, torej za 100%. Sedaj pa pravi-
jo, da hočemo mi zvišati doklade.
Kar se tiče mestnega gospodarstva,
pa pravim, da bi bili lahko veseli, če
bi bilo pri njih vse tako v redu kakor
pri mestnem gospodarstvu. Ljubljana
pa bi bila tudi upravičena zahte-
vati od dežele za svoja velika bremena
na davkih za deželo, nekaj
razbremenitve. Ljubljana kot sredi-
šče cele Slovenije bi popolnoma
upravičeno smela zahtevati tako
upoštevanje ne samo od Kranjske,
marveč celo od vseh ostalih sloven-
skih pokrajin.

Govornik razmotriva nato bolj
obširno zadevo obrtne šole v Ljub-
ljani. No duhovniški pisun teh vrst se
tolazi končno.

K sreči bodo liberalci pri vo-
litvah tako tepeni kakor še nikdar
in ostale jim bodo samo sline po
kmetskih mošnjah.

Nadalje pa pravi »Domoljub«.
Počenši z novim letom dobi
potem Kranjska dežela nič manj
kot en milijon kron na leto novih
državnih prispevkov.

Brez ozira na to, da čakajo na
ta milijon že 5 let, pa moramo pibiti,
da se bodo razdelili ti preodkazji za
posebne svrhe. Finančni načrt nam-
reč govori, da se morajo ti preodkazi
porabiti za ureditev učiteljskih
plač.

H koncu pa moram naše volilce
opozoriti še na veliko nevarnost, ker
niti ne veste, kako ste bolni! Poslu-
šajte »Domoljuba«!

»Neodvisni kmetje« hočejo bi-
ti liberalni kandidati. Pa so čudni
patroni. Kar dva »živinska
dohtarja« sta vmes — Ga-
spari iz Postojne in Majdič iz
Logatca. Menda se liberalci hočejo
pri njih zdraviti? Potrebno bi bilo
ker imajo kugo na gobcih in park-
ljih. Na gobcih se jim kuga pozna,
kadar govorijo — na parkljih pa,
kadar pišejo.

Jaz pa pravim, tiste kuge pri ži-
vini še ne poznajo, ki jo imajo kleri-
kalci pod nosom, za to kugo še niso
našli pravega imena.

Govoril je nato še predsednik g.

Pustoslavšek,

ki je uvodoma opozarjal na popra-
vek, ki ga je prinesla »Zaria« in ki
vsebuje zelo dragoceno priznanje,
da je ostalo od deželnega posojila
okroglih 14 milijonov razpoložljivih
samo še

1.782.000 K.

To je priznanje, ki jasno kaže, da de-
želno gospodarstvo ni tako, kakršno
bi moralo biti.

Govornik omenja nadalje izse-
ljevanje, klerikalni boj kot in slučaj
paznika Bučarja ter konča:

Svoj čas je naročil ljubljanski
knezoškofo, da naj se pred volitvami
izpostavi najsvetejše za zmago kle-
rikalnih kandidatov in pred volitva-
mi je osrečil naše ljudstvo s pastir-
skimi listi. Dames pa o vsem tem še
nismo ničesar slišali. To je tisto, kar

ral sam premisliljivi vladika takoj
pognati iz službe v pokoj in poslati
v pregnanstvo v Zapotok. V svojem
pregnanstvu se pa Matija Koren ni
prav nič poboljšal, kakor se je mla-
demu župniku sporočilo od najvišje
strani, temveč je ostal stari grešnik,
ki še vedno noč in dan ruje zoper
katoliško cerkev in njeno duhovšči-
no in ki bode tudi sedaj zoper pre-
poved svojih cerkvenih predstojni-
kov morda prišel v Orehovlje, da na-
stopi tu kot izkušnjavec, da bi njo,
županovo vdovo, kot verno dušo do-
trgal iz okrilja za njo skrbčega do-
mačega župnika in jo izvabil, da bi
postala dobrodošlo orodje v rokah
sovražnikov katoliške cerkve in nje-
ne duhovščine, obenem pa zaigrala
svojo večno srečo. Ko je mladi žup-
nik z opetovanimi opozoritvami na
peklenke muke tako obdelal župa-
novo vdovo, se je z zadovoljstvom
vrnil v svoje župnišče, ker je bil pre-
pričan, da je svojemu protivniku
ivanu Novaku temeljito prekrizal
njegovo namero, da bi s pomočjo
njegovega prednika Matije Korena
zopet spravil nazaj svojo mater in se
z njo pobotal.

Čeprav je bil mladi župnik s
svojimi uspehi pri županovi vdovi
popolnoma zadovoljen in čeprav je
svojega neprijatelja Ivana Novaka,
v katerem je videl edino oviro proti
svoji neomejeni oblasti v orehovlj-
ski občini, občutno zadel s preseli-
vijo njegove matere in ga vrhu tega

naše klerikalce tako silno straši, ker
se zavedajo, da je škof kloni, to pa
zato, ker se je tudi on začel sramo-
vati stranke, za katero se je prej z
vsemi močmi zavzemal.

Umljivo je, da se ne more škof,
če hoče obdržati svojo veljavo kot
katoliški dostojanstvenik, zavzemati
in izpostavljati za stranko, ki jo vo-
dita dr. Krek, o katerem so se pisale
stvari, ki ne morejo biti v čast kato-
liškemu duhovniku.

Če je že katoliška cerkev začela
zapuščati to stranko, se ne smemo
čuditi, če bodo to ladjo, ki sta ji kr-
marja dr. Krek in dr. Šusteršič, poleg
škofa zapustili tudi drugi. Potaplja-
jočo se ladjo zapuščajo podgane.

Volilci Spodnje in Zgornje Šiške!

Vabimo Vas na

volilni shod

ki se bo vršil

v soboto, dne 29. novembra

ob 8. uri zvečer

v gostilni pri Moharju v Spodnji Šiški.

Volilci, udeležite se tega shoda v
čim največjem številu!

Štajersko.

Sovražnost naših političnih
oblasti proti slov. jeziku. Poročali
smo pred nekaterimi dnevi, da je za-
ložila štajerska namestnija v domo-
vinskih zadevah več tiskovin, da bi
se doseglo pri občinah lažje in hit-
rejše reševanje takih zadev. Tisko-
vine so nemške in dvojezične. Neka-
tere občine so zahtevale od celjske-
ga okrajnega glavarstva založbo sa-
moslovenskih tiskovin; če rabijo ob-
čine z nemško upravo samo nemške
tiskovine, imajo pač tudi slovenske
občine isto pravico rabiti slovenske
tiskovine. Celjsko okrajno glavar-
stvo pa je izzivajoče odgovorilo, da
se samoslovenskih tiskovin ne bode
založilo. Radovedni smo, ali je to sa-
molasten ukrep celjskega okrajnega
glavarja barona Müllerja ali pa je to
briskiranje slovenskih občin naročil
štajerski namestnik grof Clary? Po-
zivamo še enkrat naše občine, da za-
vrnejo naročilni poziv za dvojezične
domovinske tiskovine in zahtevajo
samoslovenske tiskovine.

Iz Rajhenburga nam pišejo: V
nedeljo se je vršil v tukajšnji kapla-
niji shod, katerega sta se udeležila
kar dva klerikalna poslanca, dr.
Benkovič - Cvenkovič in Fr.
Pišek. To je bilo zelo hvalevred-
no, kajti z njima nas je bilo na shodu
vsaj — deset volilcev. Dr. Benko-
vič je govoril skoro samo o — dr.
Kukovcu; ponavljal je za varnim
plotom imunitete vse laži in obreko-
vanja, kar jih je napisalo o dr. Ku-
kovcu zadnja dva meseca klerikalno
časopisje. Če si je mislil, da je opravil
s tem kot poslanec kako imenitno
delo in napravil kak vtisk na malo-
številne navzoče kmečke ljudi, se je
grdo zmotil. Vsem, tudi klerikalcem,
se je to obrekovanje nenavzočega
dr. Kukovca, zamerilo; saj so kleri-
kalci tudi že slišali govoriti na sho-
dih v Rajhenburgu dr. Kukovca in ta
ni nikoli obrekoval nenavzočih kle-
rikalnih poslancev, temveč mirno in
stvarno razpravljal o javnih zade-

tudi zelo občutno oškodoval v gmo-
tnem oziru s tem, da bode moral ne-
nadoma šteti oporočno volilo 10.000
kron in zraven še plačati ves v pla-
čilo dospeli poboljšek, mu vendar to
še ni zadostovalo. Vpčsteval je nam-
reč pri tem, da je Novakova hiša zelo
imovita, ki bode izplačilo sicer
znatne vsote nekaj nad 10.000 K prav
lahko zmagala, ne da bi prišel mladi
gospodar v kake posebne gmotne
neprijetnosti. Radi tega je mladi žup-
nik premišljeval in v svoji duši ko-
val načrte, kako bi mogel mladega
gospodarja Novaka zadeti naravnost
v živo in tako, da bi bila njegovo za-
doščenje in maščevanje popolna.

Pri tem premišljevanju spomnil
se je mladi župnik, da mu je njegova
zvesto vdana pomočnica županova
vdova povedala, da se misli Ivan
Novak oženiti in da si je izbral neve-
sto v osebi cerkovnikove Lenice.
Mladi župnik je takoj, ko mu je pri-
šla na misel namera Ivana Novaka
poročiti cerkovnikovo hčer, začel
preudarjati in premišljevali, ako se
mu tukaj ne nudi ugodna prilika, da
more zadeti v živo svojega neprija-
telja s tem, da mu razruši njegovo
življenjsko srečo.

Za cerkovnikovo Lenico se do-
slej mladi župnik ni niti toliko brigal,
da bi jo bil primoral, da pristopi kot
članica k njegovi Marijini družbi.

(Dalje prihodnjik.)

vah. Kaj nam kmetom mari osebno sovražstvo dr. Benkovičev? Zanimalo bo učiteljstvo, da so po dr. Benkovičevi izjavi na tem shodu »krivi« učiteljske draginske doklade — »liberalci«. Župnik Cerjak se je blaženo smehljaj, ko si je dr. Benkovič brusil jezik nad nenavzočim dr. Kukovcem. Če je mislil pri tem na kupčije z Ahčevim kelihom in na račune pri stavbi nove cerkve, nam žal ni znano. Pišek je strokovnjaško razpravljaj o pristojbinah in davkih — kako bi tudi ne! Več simpatij si klerikalci z Benkovičevim opravljanjem v Rašenburgu niso pridobili, druge nesreče pa ni bilo.

Slovensko gledališče v Celju. Dramatično društvo je priredilo v nedeljo, dne 23. novembra svojo tretjo predstavo v letošnji zimski sezoni. Vprizorila se je štiridejanska burka »Dva srečna dneva«, spisal Schöndhart in I. Kadelburg. Prostor nam ne dopušča, da bi ocenjevali nastope posameznih igralk in igralcev; rečemo le, da se je igralo jako fletno, celo težavni prizori v 3. dejanju, kjer se je sukalo na našem ozkem odru 17 oseb, so bili izvedeni v splošno zadovoljnost. Letošnjim vprizoritvam se prav dobro pozna skrbno vodenje roka režiserja Moleka. Scenarija je bila prav lepa. Opazila pa se je neprijetno naša revščina glede kulisa. Materijal, ki je na razpolago, je zastarel, razgugan in razdrapan, tako da ne dela našemu odru nobene časti. Če se je na pr. dalo vsled velikodušne darežljivosti g. Robleka v Žalcu doseči moderno opremo odra, da niti ne omenjamo Maribora, se bo dalo v ta namen dobiti kaka sredstva tudi v Celju. Osobito bi bila naprošena Posojilnica, da kaj daruje za modernizacijo edinega slovenskega gledališkega odra v Celju. Kar se tu da, se da v odlični naroden in kulturni namen. Nedeljska predstava je nudila vsled obilice komičnih prizorov mnogo zabave. Galerija je bila dobro zasedena, parket slabše. V pravzari je sviral oddelek Narodne godbe na lok. Prihodnja predstava bo na praznik, dne 8. decembra.

Čitalnica v Šoštanju priredi v nedeljo, dne 7. decembra ob 3. popoldne gledališko igro »Nebesa na zemlji«. Ta igra je povsod, kjer se je igrala, vzbudila občo pozornost. Isti dan zvečer nastop Miklavža, potem prosta zabava.

Kdor ne uboga, tepe ga nadloga. Ko je mariborski »Straža« prišla v zadrego zaradi naše stvarne kritike klerikalne deželnozborske politike, hotela je pozornost od tega sitnega predmeta odvrniti z osebnimi žalitvami naprednega poslanca dr. Kukovca. Dr. Kukovec je bil namreč kot odvetnik zastopal posojilnico v Šoštanju skozi dve leti v več zelo težavnih in nehvaležnih zadevah in je posojilnici predložil tozadevni račun o prejemkih in izdatkih v znesku okoli 30.000 K. To so bili po večini prejemki gotovine, ki so se na drugi strani porabili v pokritje obveznosti posojilnice. Revizorji iz ministrstva, ki so ob priliki sanacije zavod čez teden dni revidirali, niso našli povoda ta obračun glede enega samega vinarja grajati. »Straža« je pa ali v svoji neumnosti ali zlobnosti stvar zavila. češ, da je dr. Kukovec 30.000 kron stroškov zaračunal. Vsled ovadbe, katero je vložil dr. Kukovec zaradi tega obrekovanja na porotno sodišče v Mariboru, se je uvedla redna kazenska preiskava zoper urednika L. Kemperla. Svetovalo se je možu v »Slov. Narodu«, naj nabira dokaze, ker jih bode krvavo rabil pred poroto. »Straža« pa ni ubogala, ampak je hotela podpreti trditve o 30.000 K ali pozneje 3500 K s tem, da je očitala dr. Kukovcu, da je za en telefonski pogovor računil 50 K, za večerjo pa 250 K, kar je seveda budalost. Popravka »Straža« tudi ni pravočasno in na praviem mestu objavila. Zato je bil urednik Kemperle obsojen preteklo soboto v globo ali eventualno v zapor, okrožno sodišče ima pa odločiti še, ali se naj kazni zviša in »Straža« ustavi, dokler popravka ne objavi še enkrat in sicer, kakor je želel objaviti, tudi na uvodnem mestu. Od milosti drž. pravdnika je odvisno, ali ne pride do hujše obtožbe zaradi vplivanja na poroto po uvedanju redne preiskave. Mogoče bode pa moral Kemperle kakor pred 2 leti pater Anzelim Murn popihati v Ameriko. Vse to pa, ker mora po naročilu dr. Verstovška v »Straži« preneumne laži objavljati. Če že laže, naj bi bil v lažeh previdnejši! Kdor ne uboga,!

Kmetijska podružnica za ptujsko okolico naznanja, da bode dne 7. decembra t. l. v Ptuj v dvorani gospe Zupančič predaval g. živilno-rejski nadzornik Martin Jelovšek o svinjereji in vzreji telet. Začetek ob 9. dopoldne.

Iz ormoške okolice. Občinski odbor na Humu je imenoval mnogoletnega odbornika, nadučitelja A. P. o-

rekarja ob priliki 25letnice njegovega službovanja na humski šoli za častnega občana. Istotako je imenoval za častnega občana bivšega mnogoletnega župana, sedanega obč. svetovalca in šolskega ogleda Martina Ivanuša. Čestitamo!

V soboto, 29. novembra ob pol 9. zvečer priredi politično društvo za dvorski okraj

volilni shod
v gostilni pri Tončkovem Francejnu (Oblak) na Tržaški cesti št. 22.

Koroško.

Rop v gostilni. V neki gostilni v Šolski ulici v Celovcu je napadel delavec Burgstaller kovača Nagelschmieda. Iztrgal mu je iz žepa denarnico, v kateri je bilo 25 K 80 v denarja. Kljub temu, da so gosti takoj skočili za roparjem, se mu je posrečilo, da je pobegnil.

Požar. V Arijah je pogorelo celo posestvo posestnice Ane Galler. Škodo cenijo na 40.000 K, zavarovalnica znaša 13.000 K. Ogenj sta zanetila dva otroka, ki sta se igrala z vžigalicami.

Primorsko.

Kako gospodarijo Lahi v Gorici. — Magistrat v škripcih. Niževavstrij-ska eskomptna banka na Dunaju zahteva od goriškega magistrata povrnitev posojila 800.000 kron, katerega je posodila pred par leti za zgradbo kavalarijske vojašnice v Gorici. Banka zahteva denar do konca tega meseca. Kot mrzel tuš je vplivala ta zahteva banke na laške mestne gospodarje. Prišli so v strašne škripce, uvideli so, da so zavozili mestno gospodarstvo goriško tako, da nima mesto nobenega kredita. Da si nekoliko pomagajo iz zadrege, so sklicali ti možje v ponedeljek tajno sejo, na kateri naj bi se sklepalo, kje dobiti denar za banko. Obenem je prišlo na dan, da je najel goriški magistrat to posojilo brez potrebnega privoljenja od strani deželnega odbora, da si zahteva občinski red goriškega mesta, da mora vsako posojilo, ki presega 1200 kron, odobriti deželni odbor. To posojilo je rabila občina takrat za zgradbo kavalarijske vojašnice. Ta vojašnica stane en milijon 200.000 K. Kako so jo gradili, zadostuje, če povemo, da je vojaška oblast sama izjavila, da ni nikdo zahteval od magistrata luksurijske vojašnice z velikanskimi stroški in brez načrtov. Iz te zadrege, ki jasno in značilno osvetljuje laško gospodarstvo v Gorici, so si pomagali sedaj za enkrat na ta način, da so odobrili predlog za posojilo po 5/50% obresti in 1/1% provizije. S tem je nevarnost za enkrat sicer odstranjena, toda razloček je le ta, da je imela dosedaj občina posojilo po 3 1/2%, sedaj pa za 5 1/2% obresti in 1/1% provizije. — Kakšno je takšno gospodarstvo, razvidi vsak in gotovo je, da niti meščani davkoplačevalci in niti vlada takega gospodarstva ne moreta deli časa prenašati.

Tekmovalna vrsta slovenske sokoške Zveze, ki je tekmovala na mednarodni tekmi v Parizu, nastopi v soboto dne 29. t. m. v Trstu v gledališki dvorani v Narodnem domu.

Javno vprašanje. Slovenci v sodnem okraju koprskem stavlajo predsedništvu deželnega sodišča v Trstu sledeča vprašanja: Je-li je v korist mladoletnim, da se pritegujejo za cenilce in za izvedence na deželi ljudje iz Kopra, ki spe, namesto da bi opravljali službo cenilca? So-li domači cenilci, ki natančno poznajo domači kraj in domače razmere, nesposobni za sestavo navadnega inventarja? Kje je v zakonu, da mora na deželo skoraj vedno slovensčine nevesč cenilec? Ali je res, da ne smeta biti pri sestavi inventarja na deželi dva cenilca iz enega kraja? — Slovenci upajo, da bodo dobili od nepristranske merodajne oblasti ugoden odgovor in da se končajo neznosne razmere pri koprskem sodišču.

Pobiranje davkov v Trstu. Zaradi raznovrstnih pritožb, ki so se vedno bolj kopičile, se je odločila končno vlada, da odvzame mestnemu magistratu pobiranje davkov. Občina je pobirala do sedaj davke za državo, svoje in za trgovsko zbornico. Ti davki so znašali skupno 21 do 22 milijonov kron. Predvsem se je to zgodilo, ker občina nikakor ni hotela uvesti pobiranja davkov potom poštno hranilnice. Zakaj tega ni hotela storiti, je vsakemu, kdor količjak pozna tržaške razmere in nasilje laških

kamorašev, popolnoma umevno. Vlada je začela s pripravami, da prevzame že z novim letom pobiranje v svoji režiji. Toda zaradi velike vsote in ogromnega dela se te priprave še niso dovršile in vlada ne bo prevzela z novim letom pobiranje davkov. Seveda pa ostane prvotni sklep vlade v veljavi.

Laški profesorji, obdolženi veleizdaje, proti Sablichu. Koncem leta 1909. so aretirali v Trstu laške profesorje Marcela Depaula, Bruna Ferluga in Nikolaja Quarandotta. Obtoženi so bili veleizdaje. Bernardino, tržaški trgovec, ki bi bil moral biti tudi aretiran, je pravočasno pobegnil v Italijo. Aretirani so bili na ovadbo nekega Sablich. Po daljših preiskavah se je ustavilo postopanje proti omenjenim laškim profesorjem in ti so nato tožili Sablich zaradi obrekovanja. Sablich je bil obsojen v odsotnosti na dve leti ječe. Sablich je bil takrat na Dunaju in sicer v službi nekega krščanskosocijalnega lista. On se je proti obsodbi pritožil. Dosegel je, da se mu je znižala kazen na eno leto. Takoj nato pa je pobegnil v Nemčijo. Sedaj poročajo iz Nemčije, da so Sablich v Nemčiji aretirali.

Importiranje regnikov — izpodirvanje domačinov. Včeraj smo priobčili odločbo notranjega ministrstva glede rekursa mestnega zastopa proti znanim namestniškim odlokom glede nameščenja tujecev inozemcev pri javnih mestih. Odločba notranjega ministrstva meri na to, da velja določba temeljnega zakona ne samo za uradnike na magistratu, marveč tudi za vse uslužbence in to tudi pri raznih občinskih podjetjih. Kljub temu pa tržaški kamoraši še ne odnehajo. Prišel je v Trst neki Gregor Secchi od nekdaj iz Italije. Zadolostoval je to laškim mogotcem v Trstu in brez poizvedb, brez skušenj ali spričeval so ga nastavili v udobno službo za bolniškega strežaja. Slovenec bi ne dobil tega mesta tudi če bi prosil zanj. Reklo bi se, da ni prostora. Toda s Secchijem so doživeli kamoraši grdo blamažo. Dognalo se je, da je njihov regnikolo čisto navaden zločinec, tat, ki je pobegnil iz Italije iz strahu pred kaznjivo. Tržaška policija ga je morala aretirati in odvesti so ga nazaj v Italijo.

Tatvine. Na Korsu v Trstu je iztrgal neznan tat neki gospe, ki je ogledovala izložbo, ročno torbico in pobegnil. V torbici je bilo 125 kron denarja. — Neznat tat je vlomil v stanovanje gostilničarja Frana Zulfanija in je odnesel za 600 kron raznih dragocenosti. — Na parniku dubrovniške parobrodne družbe »Zaton«, ki je prišel iz Barija v Trst, so aretirali na ovadbo kapitana štiri osebe ladijskega moštva, ker so odpirali poštno zavojce.

Tržaški tihotapci. Pred kratkim smo poročali, da so aretirali v Trstu zaradi tihotapstva s saharinom finančnega višjega stražnega paznika Dal Zotta in laškega trgovca Quattacinia. V skladišču Quattacinijevem so dobili precej saharina, en zaboj saharina pa so zaplenili pri izhodu iz proste luke. Aretiran je bil tudi kapitan neke laške jadrnice. Preiskava je doglajala, da se je vršilo tihotapstvo v veliki meri. V Quattacinijevem skladišču v prosti luki so našli v zidu še 94 kg. v enem njegovih skrivnih skladišč v starem mestu pa 128 kg saharina. Aretirali so tudi še enega finančnega stražnika, ki je podpiral tihotapstvo. Zadeva vzbuja v Trstu precej pozornosti, ker je Quattacini znan in odličen kamoraš.

Obesil se je v Opatiji 25letni Anton Črnac iz Rakeka. Služil je pri lg. Brücknerju kot kočijaž in je bil hud alkoholik.

Poskušen umor in samomor. V Opatiji je ustrelil 26letni hotelski uslužbenec I. Beck svojo ljubico hotelsko hišno Esztes Weimderjevo. — Hišino je rani na levi rami, niemu pa je krogla prebila četrto rebro.

V turškem salonu v »Grotti« na Reki je zaspal neki Ivan Zuliani. Ko se je mož zbudil, je bil sam, zapazil pa je, da mu je bil med spanjem odrezan žep, v katerem je imel denarnico z 250 kronami.

Ponesrečen železničar. Iz Sušaka poročajo: Pri postaji Jaska je povozil vlak železničarja D. Delyja. — Vlak mu je odtrgal desno roko in desno nogo. Umirajočega so odnesli v bolnišnico.

Shod volilcev v Novem mestu.

V soboto ob 8. uri zvečer bo v Novem mestu v čitalnični dvorani

shod volilcev.

Govorila bodeta narodno-napredni kandidat za dolenjsko mestno in trško skupino g. **Julij Mazello** in državni poslanec g. **dr. Vladimir Ravlihar**.

Volilci! Somišljeniki!

Shranite volilne legitimacije za slučaj ožje volitve! Kdor je izgubil glasovnico, jo dobi v tajništvu narodno-napredne stranke Kdor izgubi legitimacijo, naj se pobriga za duplikat.

Vsa pojasnila daje tajništvo narodno-napredne stranke Wolfova ulica 10, I. nadstropje.

Neuspeh skupne dijaške podporne akcije.

Napredno dijaštvo je pred letošnjimi počitnicami sklenilo odpomoči slabemu gmotnemu stanju slovenskih visokošolcev. V ta namen se je na začudenje slov. napredne javnosti združilo z »katoliško-narodnimi« dijaki, izhajajoče iz stališča, da je beda izvenpolitična in internacionalna.

Kakor je znano, so tudi v počitnicah nabirali slov. dijaki prispevke za slov. podporne društva na Dunaju, v Gradcu in v Pragi. V soboto, dne 22. t. m. je sklical »Osrednji vsemi dijaški podporni odbor« shod vsega dunajskega dijaštva, da poroča o uspehih, oziroma neuspehih te skupne akcije. Ta shod je bil značilen za naše dijaške razmere. Ne samo, da so se Daničarji vedli skrajno ošabno in prezirljivo (kdo bi to pričakoval pred 10. leti; seveda koritarstvo cvete tudi med nami), ampak so tudi zahtevali od predsedstva, da se jim vedno ustreže in pri vsaki malenkosti prevzetno grozijo: »Danica« ode in shod brez nas je nemogoče. In te besede so še silno vplivale na gotove »naprednjake«, ki so hoteli ustrezati vsaki njihovi še tako nes pametni želji. Kje je stara napredna dijaška samozavest in načelna brezobzirnost? Slednjič se je vendar našel tovariš, ki je neustrašeno ožigal skupno delovanje; po veseli debati o razliki moralne kvalitete na Dunaju in na Kranjskem (Johance, Krek) so zapustili Daničarji demonstrativno shod, globoko užaljeni v svojih moralnih čutih. Seveda je njim na lubo »napredni« predsednik zaključil shod, boječ se nadaljne stvarne kritike.

Dasi je proti akciji v tej obliki že takoj ob njenem postanku nastal velik odpor od strani naprednega dijaštva, je vendar, upajmo poslednjič, prišlo do skupnega dela s klerikalci.

Ko postaja v domovini načelen razpor med napredno in klerikalno javnostjo vedno večji in ostrejši, ko hočejo klerikalci z materijalnimi represalijami, kar čutimo tudi akademiki, spraviti značajne naprednjake ob eksistenco in omahljivce z grožnjami v njihov tabor, tedaj skuša napredno dijaštvo v objemu z istimi ljudmi reševati svoje gmotno stanje. Ko klerikalni deželni odbor niti najpridnejši, a »žalibog« neklerikalnim dijakom ne dovoli nobene podpore, kot da bi se identificirala klerikalna stranka s celo deželo, tedaj skuša v svoji navdušenosti napredni dijak klerikalnemu tovarišu, ki odobrava vsa ta in druga nemoralna dejanja, pomagati do lepe bodočnosti s tem, da se muči in skupno z njim nabira sredstev med napredno javnostjo.

Dognano dejstvo je, da je pri letošnji skupni akciji največ delovalo napredno dijaštvo in da so največ (do 1/2) darovali slov. napredni krogi. In če se dijaštvo ne more ponasati z lepim uspehom tega skupnega dela in če pavšalno očita slov. javnosti, »da nima smisla in ljubezni do svojih sinov v tujini« (govor predsednika O. V. P. O. na sobotnem shodu), tedaj pozna pač slabo razmere v domovini in ne čuti, da so se naprednjaki le vsled tega manj odzvali, ker nočejo podpirati tudi gada, katerega pik čutijo dan na dan na lastni koži.

Tudi vaš cenjeni list je po pravici spadal med tiste »peshiste« in ni hotel brezpogojno podpirati te akcije, ker pozna predobro dobiček skupnega dela s klerikalci.

In zlobni napad klerikalnih »Dolenjskih Novic« na novomeške napredne akademike, ki so priredili veselico in prid tej skupni akciji, je le podkrepoval mnenje o nemožnosti skupnega delovanja.

Zadnji čas je bil, da se je napredno dijaštvo tudi v gmotnih zadevah ločilo od klerikalcev, ki vedno gledajo le na svoj dobiček. Komaj je prišlo v podporni društva nekaj več denarja, že so klerikalni študentje obe roki stegnili po podporah. Dokaz tukaj na Dunaju: Ta mesec je prosilo podpore 9 organiziranih naprednjakov in 27 Daničarjev. Ali ne zadostuje to dejstvo, da je vsaka taka akcija za nas iluzorna, ako dobijo štiri petine od naprednjakov darovnega denarja klerikalci?

Napredno dijaštvo je nehotе kazalo s skupnim delovanjem s klerikalci mlačnost in polovičarstvo, ki v sedanjih časih ni na mestu!

Naj se zavedajo oni dijaški krogi, ki še vedno silijo k skupnemu delovanju s klerikalci, da je temu nasprotna ne samo slov. javnost, ampak tudi velika večina vsega dijaštva.

Neuspeh te skupne podporne akcije naj služi kot svarilo pri sličnih bodočih prireditvah. Polovičarstva tudi dijaki ne rabimo.

V nedeljo, 30. novembra ob pol 11. dopoldne

velik javen

volilni shod

v veliki dvorani „Mestnega doma“.

Volilci, somišljeniki, udeležite se vsi tega velevažnega shoda, na katerem se vam bodo predstavili kandidati narodno-napredne stranke za deželni zbor.

Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke.

Dnevne vesti.

+ **Shod na »Klavnici«** se vrši danes ob pol 8. zveč., na kar opozarjamo naše somišljenike iz Poljanskega okraja. Na shodu govori tudi župan ljubljanski dr. Ivan Tavčar.

+ **Klerikalci v skrbh.** Menda se klerikalci boje, da jih vzame v ponedeljek vse skupaj hudič, tako srdito in strastno agitacijo so razvili na deželi. Najhujši in najsirovejši so seveda politikujoči farji. Kar ti počenajo je skoro neverjetno. Nobena laž jim ni pregrda, nobeno obrekovanje in nobeno lopovstvo prenikajo. Na vse so ti politikujoči farji pozabili, na pijančevanje in na prešestovanje in celo na hranilnične knjižice — vse svoje moči so osredotočili na agitacijo. Nasilnost je taka, da se ne da popisati. A navsezadnje kaže vendar vse to le eno, **kako skrbje ponedeljske volitve to bando in kak strah ima pred ljudstvom,** kako se zaveda, da je zaslužila in si nakopala sovraštvo vseh pošteno mislečih ljudi v deželi. **Velikanska** je skrb, ki tare klerikalce. Na vsakem shodu in na vsakem sestanku jo izrazijo, povsod tarnajo, da se dviga ljudstvo proti njim in vse sile naperajo, da podkurijo svoje pristaše in jih fanatizirajo. Od nekdanj so bile ženske glavna opora klerikalcev in tudi zdaj hujskajo ženske z vsemi verskimi sredstvi. **Skrb in strah** — to se vidi na vsakem dejanju klerikalnih agitatorjev, **skrb in strah pred ljudsko sodbo.** A ravno ta skrb in ta strah sta lahko najboljša vzpodbuda vsem poštenim ljudem v deželi, da gredo na boj zoper klerikalno tiranstvo in lopovstvo in za resnico in pravico.

+ **Dr. Lampe prodaja slovenske duše.** Leta in leta že vodijo kočevski Slovenci boj za slovensko ljudsko šolo v Kočevju. Letos je bilo upati, da se v doglednem času izpolni ta opravičena želja in zahteva slovenskih staršev. Tudi klerikalci so se navidezno potegovali za to šolo. Toda prišlo so volitve. Klerikalci potrebujejo kočevske glasove, ker brez teh v tem volilnem okraju sploh ne zmagoajo. Da pa pridobe te glasove, so najprvo dali Kočevcem več tisočakov za tlakovanje Kočevja, dr. Lampe je pa obljubil, da Slovenci ne dobe slovenske šole v Kočevju. Tako je torej dr. Lampe prodal slovenske otroke, da kupi nemške Kočevce. Upamo, da ne bo narodno mislečega Slovenca, ki bi volil pristaše klerikalne stranke, ki na ta način uničuje slovensko narodnost.

+ **O ti ljuba nedolžnost.** Ves svet ve, da so klerikalci proti volji mestne občine vsilili Ljubljani nov občinski volilni red, s katerim so z uvedbo proporca dali v občinskem svetu zastopstvo tudi Nemcem. S tem volilnim redom so Ljubljano oropali samoslovenskega značaja ter zagrešili grdo narodno izdajstvo. Tega se klerikalci tudi dobro zavedajo, za to jih vselej zapeče in zaskeli, kadar se jim očita ta narodni greh. In ker se ne morejo zagovarjati, se potuhnejo, zavijejo farizejsko svoje oči in vzdahnejo: »Kaj moremo mi za to, to so napravili drugi!« kdo so ti »drugi«, to pa previdno zamolče. Tudi v današnjem »Domoljubu« reagirajo na očitjanje, da so spravili Nemce v ljubljanski občinski svet, a na tako klasičen način, da je to treba vsekakor zabeležiti. »Domoljub«

namreč pravi z ozirom na gornji oči-
tek lakonično: »Nemce v ljubljanski
občinski svet so na Nemci sami iz-
volili!« — O ti ljuba klerikalna ne-
dolžnost in naivnost! Seveda so ne-
mške odbornike v ljubljanski ob-
činski svet izvolili Nemci, a za to
ne gre, marveč gre samo za to, kdo
je Nemcem dal možnost te izvolitve?
Na to vprašanje naj odgovori časti-
vredna klerikalna gospoda!

+ **Dr. Krek in njegovi volilci.**
Učitelja morale na naši konfiscirani
visoki šoli so dejali, kakor izvem, o-
tudi duhovniški krogi na dilco. Ko se
je čedna zadeva dr. Krekove poste-
le raznesla po javnosti, se je sestal
veliki senat v škofiji in gospodje so
ugibali, kaj bi bilo napraviti z grešni-
kom. Pravi, da gospodje niso bili
enih misli in da so se med seboj prav
nekrščansko skregali. Eni so se po-
stavili na stališče, da leva, ki je po-
skusil človeško meso, ni pustiti kot
človeškega pastirja, drugi pa so se
postavili na stališče, da je volk v
ovčji obleki vendar ovca. Končno je
zmagala ona stranka, ki predstavlja
na drobno in debelo krščansko mo-
ralo na Kranjskem, in je odločila, da
ostane učitelj morale še nadalje tu-
di politični učitelj in zaščitnik kranj-
ske dežele. Dr. Krekovim volilcem
pa ne moremo priporočati drugega,
kakor da se v vsej dolžni ponižnosti
obrnejo do njega prevzvišenosti g.
knezoškofa ljubljanskega dr. Antona
Bonaventura Jegliča, knezoškofa v
Ljubljani, Pred škofijo, ako hočejo
imeti kako pojasnilo o Janezu Evan-
gelistu Kreku.

+ **Klerikalna reklama za prof.**
A. Škerlija. Piše se nam: Doslej mi
ni slutili nismo, da je samostojni
kandidat za splošno in kmečko kuri-
jo, profesor Amat Škerlj, posestnik v
Gotni vasi tako delaven v boju za
pravično stvar. Gospod Škerlj je v
svoji preveliki skromnosti in preveli-
kem zaupanju v poštenje klerikalnih
nasprotnih kandidatov doslej odklo-
nil vsako pomoč od naše strani. Le-
po tem, kar smo od drugih slišali,
smo zvedeli, da se je njegova kandi-
datura pri vseh poštenih ljudeh no-
vomeškega okraja simpatično po-
zdravila. Se le zadnje »Dol. Novice«
pa nam odkrivajo, kako je gospod
Škerlj priden tudi glede prirejanja
shodov po novomeški okolici. Kleri-
kalni list našteva celo vrsto Škerlj-
vih shodov. Škerljevemu volilnemu
shodu v Mirni peči n. pr. je posvetil
ta katoliški list celo kolono pod po-
sebnim naslovom. Da se iz gospoda
kandidata prav po katoliško norču-
je tako v tem, kakor tudi v poročilih
o drugih njegovih shodih, to je seve-
da samo ob sebi umevno. Drugega
mu katoliški poštenjaki ne morejo
čisto nič očitati, pa ga skušajo po
katoliški morali osmešiti, pa par de-
belih laži postavijo vmes in poročilo
po katoliškem receptu je končano.
Ne samo g. Škerlj, tudi mi smo kleri-
kalcem pravzaprav le hvaležni, da o
njegovi kandidaturi toliko pišejo. Na
njegovo izrecno željo mi nismo o
njem doslej nič drugega poročali, ka-
kor samo notirali smo, da kandidira
v obeh kurijah. Zdej bodo to vedeli
tudi vsi tisti, ki berejo Zlogarjev
evangelij. Le škoda, da ta evangelij
večkrat ne izide, sicer bi bila to za
g. kandidata le še večja reklama.
Upamo, da bodo to uvideli tudi tisti
redki poštenjaki v klerikalni stranki,
ki g. Škerlija osebo poznajo. Ravno
po načinu, kakor ta katoliški list ne-
sravno napada tako poštenega moža
kot je g. profesor Škerlj, zdej lahko
sami spoznajo, koliko je vredno njih
katoliško časopisje.

+ **Reševanje vere na Dolenj-
skem.** Koncipient dr. Ogrizek v No-
vem mestu čuti čimdalje bolj, da do-
lenjski duhovniki še vse premalo
store za poneumnevanje ljudstva.
Zato se je odločil, da bo rešil »vero
iz nevarnosti«. Pretečeno nedeljo je
Jarc svoja dva »ženina« očeta Štem-
burja in bivšega organista Mihelčiča
v Šmihelu predstavil kot novo peče-
na kandidata na katoliški podlagi.
Kakor najnovejša izdaja Zlogarjeve-
ga evangelija počoa, sta »oba kan-
didata v navdušenih besedah orisala
dosedanje delo S. L. S. za kranjsko
ljudstvo in obljubila, da hočeta v tem
smislu (o je!) tudi ona dva delovati.«
— Nato se oglašeni novi apostol nove
krščanske morale, dr. Ogrizek, »ki je
poudarjal osobito pomen volitev v
verskem oziru.« In sicer hoče ta apo-
stol vero, ki je v nevarnosti na slede-
či način rešiti. Govoril je zbranim:
»Kako slaba stranka so liberalci, ki
so pobirali v svojo organizacijo naj-
slabše elemente, kojih se vsak po-
štenjak ogiblje, priča že to, da si ne
upajo liberalnih kandidatov svojih
imenovati in slepomišijo z neodvis-
nostjo. V resnici je pa ta neodvisnost
plakat za cikoro, obešen na svinj-
ski hlev... Tako torej ljubi kristja-
ni, zdej veste, s čim najuspešneje re-
šujete »vero iz nevarnosti«. S plaka-
tom za cikoro, obešenim na svinj-
skem hlevu. Dr. Ogrizek sicer še ni

ma svinjskega hleva, ampak talent
za to ima, da se z njim približe se-
znani. Čudimo se le, da tak katoliški
poštenjak in tako veren kristjan ka-
kor je on, pa se ne ogiblje liberalne-
ga kruha, kot katoliški koncipient v
pisarni odločno naprednega odvet-
nika. Kakor se vidi, bo vera na Do-
lenjskem še dolgo časa v nevarnosti,
če je bo reševal apostol, kakor je dr.
Ogrizek.

+ **Župan Dernič v Lancovem** je
hud klerikalec in hoče pri volitvi
srečo popravljati. Poroča se nam, da
dostavlja volilcem glasovnice, na ka-
terih je klerikalni kandidat kar s
štampljilo natisnen. Ker je to očita
volilna sleparija, pričakujemo zane-
sljivo, da bodo poklicane oblasti te-
mu županu po zaslugi navila
ušesa.

+ **Pospeševanje živinoreje na**
Kranjskem je stvar, o kateri bi mo-
rali klerikalci pravzaprav molčati
kakor grob, zakaj polomili so jo ta-
ko, da se jim cela dežela smeje. Ro-
bež je tak škandal, da o drugih še
govoriti ni vredno. Kako znajo kleri-
kalci pospeševati živinorejo; kaže
posebno podučno naslednji slučaj:
Klerikalci so kupili neke krave, ki bi
morale biti po pasni črni; te črne
krave so prišle, a ko jih je zmočil
dež, so postale — bele. Ali se kdo
čudi? Mi nič, saj je sploh vse slepa-
rija, kar klerikalci delajo.

+ **Vljudno vprašanje c. kr. dež.**
šol. svetu. Ker klerikalcom huda pre-
de pri sedanjih volitvah — v prvi
vrsti na deželi — vpregli so tudi
Slomškarje v agitacijo. Ne kratimo
Slomškarjem pravice agitiranja, ker
dobro vemo, da pojde Slomškarja
tisti trenotek in franže, kakor hitro
zgube klerikalci večino. Najodloč-
nejše si prepovedujemo ono agitaci-
jo, kakršno so vpeljali nekateri
Slomškarji. Če ima slučajno kak
omahljivi volilec svojega otroka pri
takem Slomškarju, mu le-ta obeča,
da bo zatisnil obe očesi, če bo kteri-
krat njegov otrok doma ostal, da ga
bo skušal predčasno spraviti v po-
navljajino šolo itd. Umevno, da si
pridobi tak Slomškar marsikatega
omahljivca. Vprašamo pa c. kr. de-
želni šolski svet, če je dopustno ta-
ko sredstvo in kaj misli ukreniti, da
se pouči Slomškarijo — kaj je dopu-
stno in kaj ni.

+ **Najnovše iz Albanije.** Ker je
celo Isa Boljetinac zvedel o slavnih
činih, ki se jih je stekel dr. Gregorič
na železniškem polju v korist
Kamniku, Radovljici in Trzinu — je
sklenil, da ga predlaga novemu kne-
zu Albanije kot železniškega mini-
stra. Upamo, da dr. Gregorič ne od-
kloni ponudbe.

+ **Skrb za domače delavce.**
Klerikalci vpijejo na polna usta, ka-
ko skrbje za domače delavce. Oglej-
mo si dejanja! Pri svetovnoznani
Završnici je bilo in je še zaposlenih
več delavcev; večina Lahov in Nem-
cev, posebno Tirolcev in le malo do-
mačinov, oziroma Slovencev. Za-
kaj? Najbolje so plačani Tirolci, po-
tem pridejo Lah — a zadnji so Slo-
venci. — Slovencem plačuje naš do-
brotni deželni odbor povprečno po
34 v na uro, 44 v ima najslabši laški
delavec od ure, o nemškem delavcu
sploh ne govorimo. Slovenski delav-
ci! Če te pride klerikalni agitator
proščajti za glas in ti bo obljubljal
hrube in doline — spomni ga delav-
cev trpinov pri Završnici.

+ **Nemško časopisje** se v zad-
njem času silno zavzema za bolgar-
skega carja Ferdinanda, kar je pač
najboljši dokaz za to, da je ta mož
samo eksponent nemške politike na
Balkanu in v Bolgariji. Posebno se
ešofira za Koburžana dunajskega
»Neue Freie Presse«, ki že par dni
sem v uvodnikih, člankih in noticah
dokazuje, da zahteva interes Bolgar-
ske in vse Evrope, da ostane Ferdi-
nand Koburški še nadalje vladar bol-
garski in se ne odpove prestolu. V
enem izmed teh člankov pravi »Neue
Freie Presse«, da so proti carju sa-
mo rusofilske stranke v Bolgariji,
dočim je celokupen narod slejkotprej
navdušen za svojega vladarja, kar
baje dokazuje dejstvo, da so celo
bolgarski socialisti proti Ferdinan-
dovi abdikaciji. Ta trditve dunajske-
ga lista pa seve ne odgovarja resni-
ci, zakaj dognana stvar je, da zahte-
va celokupni bolgarski narod ne iz-
vzemi socializmov, da se car Ferdi-
nand odpove prestolu in s tem po-
plača svoj velik greh, da je s svojo
samoglavostjo zakrivil katastrofo, ki
je zadela Bolgarsko meseca julija.
Da pa se »Neue Freie Presse« so-
sebnost glede bolgarskih socialistov,
ki so baje naravnost navdušeni za
Koburžana, laže, dokazuje najbolj
glasilo teh socialistov »Narod«, ki
piše v eni svojih zadnjih števil med
drugim to-le: »Ekspozicija grofa Berch-
tolda je končno porušila zgradbo ofi-
cijalnih in neoficijalnih laži o sko-
rajšnji reviziji bukareškega miru.
Danes se že lahko reče, da se ta re-
vizija ne izvrši. Politika ministrstva

Radoslavov - Genadijev ima samo
ta cilj, da reši položaj Ferdinanda in
obvaruje pred kaznijo krivce. Toda
to se ne bo dogodilo. Preje ali sleje
bodo dobili razrušitelji Bolgarske
plačilo za svoje grehe in prestopke
in ta kazen se bo izvršila v imenu
bolgarskega naroda.«

+ **O pokojnini časnika**jev so
te dni razpravljali v peštanskem
parlamentu. V debati je bil novi ti-
skovni zakon, ki ga je ogrska vlada
predložila državnemu zboru. Pri tej
prilici se je eden izmed govornikov
dotaknil tudi vprašanja o starostni
preskrbi časnika. Izrekel je svo-
je obžalovanje, da vladni načrt no-
vega tiskovnega zakona nima nika-
kih določb o obvezni starostni pre-
skrbni in pokojnini časnika, ter
obenem poudarjal, da časopisno pod-
jetje, ki ne more nositi stroškov za
pokojnino svojega uredniškega oseb-
ja, sploh ni sposobno za življenje.

+ **Inženirski izpit** je napravil na
Dunaju kulturni tehnik gosp. Karel
Fux.

+ **Ob obletnici osvoboditve Bi-
tolja** je izšlo službeno glasilo bitolj-
ske mestne občine »Opštinske Novine«
v slavnostni obliki. List je tiskan
na boljšem papirju. Na prvi strani, ki
je obrabljena z rdečo - modro - belo
trobojnic, sta sliki kralja Petra in
prestolonaslednika Aleksandra. V
novinah so natisnjeni prispevki v
prozi in pesmi raznih odličnih osebn-
osti na slovanskem jugu. Med pri-
spevki se nahajajo tudi »Črtice«, ki
jih je napisal za »Opštinske Novine«,
ravnatelj Ivan Hribar.

+ **Slovenec - načelnik stavb-
nega urada v Bitolju.** Za načelnika
stavnega urada v Bitolju, za Bel-
gradom sedaj največjem mestu v Sr-
biji, je imenovan naš slovenski rojak
inženir gosp. Josip Skoberne. Pripo-
minjamo, da je bitoljska mestna ob-
čina želela dobiti za načelnika svoje-
mu stavbnemu uradu slovenskega
inženirja in se je v tem oziru obrnila
za posredovanje na ravnatelja gosp.
Ivana Hribarja. Ako uvažujemo, da
je Bitolj, mesto z več kakor 80.000
prebivalci, krstil eno svojih najlep-
ših ulic za Ljubljansko ulico in da je
sedaj bitoljska mestna občina imeno-
vala za načelnika stavbnega urada
Slovenca, potem pač moramo prizna-
ti, da je ta korporacija v praksi po-
kazala, kako je poimovati jugoslo-
vansko vzajemnost.

+ **Drugi družinski večer narod-
ne čitalnice** dne 29. novembra se vrši
kakor zadnji v veliki dvorani »Na-
rodnega doma«. Pred pričetkom in
med glavnim plesnim odmorom igra
naš domači, iz gospodičen in gospod-
ov sestavljeni orkester par izbranih
koncertnih komadov, med temi kra-
sen valček - intermezzo: »Resno še-
petanje«. Celoten orkester »Društve-
ne godbe«, ki oskrbi tudi to pot ple-
sno godbo, si je pa poskrbel izvirne
»Tango« - melodije, od katerih bo g.
prof. Morterra nadaljeval s proizva-
janjem nadaljnjih figur tega moderne-
ga plesa. Arrangement dvorane osta-
ne isti, kot zadnjič. — Ker je že za-
dnja prireditev izvrstno uspela, je na-
rodna čitalnica uverjena, da bo dru-
ga njena prireditev našla še več pri-
znanja nego prva. Začetek večera je
točno ob pol 9. — III. družinski ve-
čer, ki se vrši dne 6. decembra t. l.,
se pripravlja kot »Miklavžev večer«.

+ **Prošnje za vojaške podpore.**
K c. in kr. vojnemu ministrstvu pri-
hajajo vedno prošnje od rezervistov
in nadomestnih rezervistov, ki so bili
izjemoma vpoklicani v aktivno slu-
žbo. V vlogah za podpore je ve-
činoma stiska, v katero so ti prišli
zaradi vpoklica ob delo, službe, za-
služek, finančni krah itd. Po zakonu
z dne 26. decembra 1912 št. 237 drž.
zak., ne pridejo nič v poštev, marveč
se v smislu tega zamore dajati pod-
pore le družinam onih rezervistov in
nadomestnih rezervistov, ki so bili v
aktivno službovanje izjemoma vpo-
klicani, moštvo samemu pa, kadar je
v aktivni službi, ali kadar pride do-
mov in zaradi vpoklica v vojaško
službovanje izgubi svoje prejšnje ci-
vilne dohodke, ne pripada nikaka
podpora. — Toliko v znanje, da in-
teresirani ne bodo imeli zaradi pro-
šenj nepotrebnih stroškov.

+ **Malo uvidenosti je vendar**
treba! Če bi bilo z društvenimi na-
znanili, reklamami in poročili naše-
mu listu kaj pomagano, potem bi nas
lahko ves svet zavidal, tako nas
društva bombardirajo. To društvo
hoče za kako priredbo kar po več
dni delati reklamo v našem listu,
drugo hoče imeti, da se natisnejo
imena vseh odbornikov itd. itd. Dru-
štva so nadležna, naročniki pa seve-
da nevoljni. Malo uvidenosti bi dru-
štva že lahko imela, kajti tako ne gre
več. Naš list ima še kake druge na-
loge, ki so bolj važne, kakor te re-
klame.

+ **Akademsko predavanje** prof.
Weissa o hipnozi in sugestiji se vrši
jutri v petek zvečer v mali dvorani
Narodnega doma ob pol 9. zvečer.

Srednješolci k predavanju rimajo
pristopa.

Umrl je v Kandiji pri Novem
mestu v starosti 60 let v pokojni nad-
učitelj gosp. Stipko Jelenec. Po-
kojnik je bil odlični učitelj in pravi
ljudski prijatelj, ki je pa prestal mno-
go preganjanja od strani klerikalne
stranke. Ohranjen mu je prijazen
spomin povsod, koder je služboval, in
pri vseh, ki so ga poznali.

Ogenj. Z Bleda nam poročajo: V
noči dne 18. ob pol 2. zjutraj je pri-
čelo goreti pri Francetu Maroltu h.
št. 36 na Bledu. Ogenj se je čudovito
hitro razširil ter je vpepelil v teku
štirih ur hišo in skedenj. Le z največ-
jim naporom so mogli na pogorišče
prihiti sosedje rešiti živino in hišno
opravo. Požarna bramba, ki je s ču-
dovito naglico prihitela na pogorišče
ni mogla pričeti z gašenjem, ker ni v
bližini nikake vode. K sreči za Bled
in njegove prebivalce je pač to, da
je požar nastal na kraju, ki je dokaj
osamljen in od najbližnjega sosedu
oddaljen do 500 korakov. — Pogo-
relec je bil zavarovan pri banki
»Slaviji« za 7600 K, a škode ima do
6000 K. — Kako je ogenj nastal, je še
precej v temo zavito. Pač pa se sme
Blečanom čestitati, da so dosegli ne-
kak rekord v požarih, kajti od zad-
njega velikanskega požara, ki je uni-
čil skoro pol Bleda, je gorelo na Ble-
du ravno — 26krat.

Slovenke, ki bi želele iti služiti
v Belgrad, dobe tamkaj prav lahko
službe za pestunje, hišine, kuharice,
pa tudi za natakarike. Plača je me-
sečno 40—60 K. — Ker naša dekleta
le prerada hodijo v take kraje, kjer
se potem svojemu narodu odtujijo,
priporočati je, da bi se začela obra-
čati na slovanski jug. Skrb zanje in
za njihovo nameščenje v službe je
prevzel v Belgradu »Srpski narodni
ženski savez«, čigar predsednica je
gospa Nilka Svt. Vulovičeva. Do nje
se je torej obračati.

Zdravstveno stanje mestne ob-
čine ljubljanske od 16. do 22. novem-
bra. Novorojencev je bilo 16, mrtvo-
rojenci 3; umrlo pa je 22 oseb, in si-
cer 10 domačinov ter 12 tujecev. Za
četiko je umrla 1 oseba, vsled samo-
mora 1. Za škrlatino je obolila 1 ose-
ba, za vrtico 2.

V mestni klavnicl so zaklali od
9. do 16. novembra 64 volov, 4 bika,
11 krav, 272 prašičev, 170 telet, 21
kostrunov in 9 kozličev. Vpeljali pa
so 809 kg mesa, 10 zaklanih praši-
čev in 21 zaklanih telet.

Izgubila sta se dva ključa na ve-
rižici. Najditelj se prosi, da jih odda
gosp. Kollerju, Sv. Petra nasip 15.

Današnji list ima prilogo: Sub-
skripcija za hrvaško - slovensko
banko v Zagrebu.

V soboto, 29. novembra
ob 8. uri zvečer

javen
volilni shod
v gostilni pri Pavšku
na Martinovi cesti.

Volilci šentpeterskega okraja in
okoličani pridite vsi na shod!

Narodna obramba.

Ženska podružnica družbe sv.
Cirila in Metoda v Novem mestu je
priredila v soboto, dne 15. novembra
zabavni večer, ki se je v moralnem
in v gmotnem oziru prav dobro ob-
nesel. Zahvaliti se ima na tem marlj-
ivim damam in gospodom, ki so s po-
žrtvalno vztrajnostjo hodili k va-
jam in pri nastopu častno rešili svo-
je vloge. — Da je gmotni uspeh, čis-
titih 177 K, razmeroma tako ugoden,
je zasluga narodnega občinstva, ki je
zabavo in lepem številu posetilo in
nemalo narodne čitalnice, ki daje po-
družnici brezplačno na razpolago
prostore in inventar. Odbor izreka
tem potom vsem svojo iskreno za-
hvalo.

Vabilo
na

velik shod volilcev

ki se bo vršil

v nedeljo, 30. novembra
ob pol 10. uri popoldne

v kavarni pri »Slonu« v Vodmatu.

Volilci, udeležite se polnoštevilno!
Na shodu se predstavi samostojni
kandidat Andrej Knez.

Sklepetelj.

Legitimacije in glasovnice

za deželnozborsko volitev dostavljajo
se kot vse pošiljave s povratnicami
lastnoročno naslovnikom. Ako pisme-
noša volilca ne dobi doma, mu pusti
na domu pismo obvestilo, s katerim
more glasovnico na pošti dvigniti.
Obveščencem izdajajo se do 28. t. m.
legitimacije in glasovnice v oddelku
pismoštev od 6. ure zjutraj nepretr-
goma do 7. ure zvečer. Ponovno do-
stavljanje je iz službeno - obratnih
ozirov nemogoče.

Društvena naznanila.

Zveza dramatičnih društev v
Ljubljani sklicuje redni občni zbor na
dan 7. decembra. Dnevni red je do-
ložen po pravilih. Ura in lokal se na-
znanita pozneje. Člani naj blagovoli-
jo predsedstvu javiti svoje želje gle-
de ure.

Akad. društvo »Slovenija« na
Dunaju naznanja, da se vrši v četr-
tek, dne 27. novembra ob 8. zvečer
v društvenih prostorih predavanje g.
dr. I. Sajovica: »Odločujoči faktorji
v narodnih bojih, s posebnim ozirom
na Slovence.« — Gosp. dr. I. Prija-
telj nadaljuje svoje predavanje:
»Osemdeseta leta v kulturni in poli-
tični zgodovini Slovencev. (Posta-
nek strank na Kranjskem)« v sobo-
to, dne 29. novembra ob 8. zvečer.

V nedeljo, dne 30. novembra
ob 3. uri popoldne

javen

volilni shod

v gostilni pri Mokarju na Barju.

Barjani udeležite se tega shoda,
da slišite resnico o klerikalnem gospo-
darstvu v deželi!

Umetnost.

Koncert Orželski. Bivši tenor
slovenske opere gosp. Orželski pri-
redi koncertni večer v torek, dne 2.
decembra v »Narodnem domu«. Go-
spod Orželski je bil tri leta prvi te-
nor slovenske opere in ljubljene na-
šega občinstva. Iz Ljubljane je odšel
leta 1907. v Budimpešto na komično
opero, leta 1910. je bil angažiran v
Varšavi in leta 1911. v Vilnu. — V
Briksnu je priredil koncert, o kate-
rem mu je »Brixener Chronik« pri-
nesla sijajne kritike. — Letošnjo po-
mad pa je odšel gosp. Orželski v Mi-
lan, kjer je pri slavnemu italijanske-
mu profesorju petja maestru Mario
Roussel 6 mesecev vezal svoj glas.
Gosp. Orželski je mnogo pridobil na
glasu, njegov glas je postal močnej-
ši in obsežnejši. In ker se nahaja g.
Orželski na potu iz Milana v Kijev,
kjer nastopi v decembru svoj anga-
žma, se je ustavil tudi v Ljubljani, da
pozdravi svoje znance in prijatelje,
pa so ga pri tej priliki naprosili, naj
priredi koncertni večer, da po dol-
gem času slišijo zopet svojega ljub-
ljenca. Gospod Orželski je z velikim
veseljem ustreget želji svojih dragih
mu prijateljev in je sklenil, prirediti
koncert, kakor že zgoraj omenjeno,
v torek, dne 2. decembra v »Narod-
nem domu« z bogatim sporedom. —
Program se objavi v prihodnjih šte-
vilkah našega lista. Predprodaja
vstopnic, pričeni s petkom, v Do-
lenčevi trafiki v Prešernovi ulici.

Volilci! Somišljeniki!

Ker legitimacije pismoštev
dostavljajo le volilcem samim,
mnogo legitimacij ni dostavljene-
nih. Te se lahko dvigne do vseh 28.
t. m. na glavni pošti od 7.—8.
zjutraj ali pa do 2. popoldne. S
seboj je prinesiti delavsko knji-
žico ali rojstni list ali pa kako
drugo izpričevalo (dokument),
ker se legitimacije sicer ne izroči.
Dne 29. in 30. novembra pa se
dobe nedostavljene legitimacije
na c. kr. deželni vladi.

Književnost.

— »Veda«, 6. (zadnji broj III. let-
nika) je izšel in se razpošilja začen-
ši z 21. t. m. Je zopet zelo obširen,
devet pol, in obsega: Razprave in
članki: Odgovori na »Vedno« anke-
to o Jugoslovanskem vprašanju:
Dr. Pavel Turner, Ivan Hribar, Vla-
dimir Knaflič. Dr. Bogumil Vošnjak:
Studije k problemu Jugoslovanskega
naroda. — Ivan Košičal: O sorod-
stvenih razmerah Jugoslovany. —

Dr. Ernest Miler: Glavne škole u kriminalnoj znanosti. — Pregledi in referati: Slovnstvo, jezikoslovje, zgodovina, umetnost. Dr. Ivan Prijatelj: Nove smeri v ruski poeziji. Milan Šević: Stogodišnica Petra II. Petroviča Njegoša, vladike Rada. Ivan Koštič: Bibliografske zanimivosti iz reformacijske dobe. Dunajska cesarska akademija znanosti in slavistika. Saša Šantel: O futurizmu in kubizmu. Emil Adamič: Novi Akordi, št. 4. in 5. H. Pajer: Svetovna organizacija duševnega dela. Filozofija, psihologija, pedagogika. Dr. K. Ozvald: Kamenje bo vpilo... Nova hrvatska knjiga. Psihologija v boju za svoj obstanek. Zgodovina. Dr. D. Lončar: Dr. Josip Gruden, Zgodovina slov. naroda, 2. zv. 1912. Politična ekonomija. Juraj pl. Tomičič: Carinsko-politički eseji, II. Državna znanost. Dr. Bogumil Vošnjak: Pragmatična sankcija. Politika. Q.: Nemški znanstveniki o politiki. V. K.: Aus dem Wilajet Kärnten. Publicistika. Dr. D. Vrečko: Slovensko časopisje. V. K.: Preporod. Naša polemika. Beleške. [Mesečnik pravnikičkov društva. Réforme sociale. Archiv f. slavische Philologie. Vladika Rada i Slovenci. Smrekarjeve razglednice. Slovenska Matica. Še praktična beleška. Savremeni. Omladina I. I. — Fran Levstik. Errata]. S tem brojem je zaključen III. letnik te slovenske revije za znanost in kulturo. Letnik obsega (namesto obljubljenih 36) celih 44 pol z izredno bogato vsebino. Vsi važnejši slovenski pisatelji in kulturni delavci so med njegovimi sodelavci. V IV. letniku bo vsebina »Vede« še raznoličnejša in bogatejša.

Kostanjevica in Krško! Shod volilcev

bo
v nedeljo, dne 30. novembra
ob 3. popoldne
v Kostanjevici
Isti dan ob pol 8. uri zvečer
pa v Krškem.

Na obeh shodih bosta govorila kandidat narodno-napredne stranke g. **Julij Mazelle** in državni poslanec g. **dr. Ravnihar**.

Izpred sodišča.

Izpred tukajšnjega porotnega sodišča.

Dva zrela ptička. Predkaznovani Ljudevik Schuster, 20 let star v Ljubljani rojen natak, in Jožef Troha, pristojen v Stari trg pri Ložu, 19 let star pekovski pomočnik, sta si bila dobra prijatelja. Schuster je bil zaposlen v hotelu »Tivolij«. Tja ga je prišel obiskat dne 29. avgusta t. l. okoli pol 10. ure prijatelj Troha. Šla sta popivat in zašla med drugimi tudi v Dahoovo gostilno v Florijanski ulici, kjer sta našla Antona Levstika, posestnika in lesnega trgovca iz Jazbine. Ni čuda, če je bil vinjen mož precej glasen v zabavo navzočih gostov, kajti tudi Schuster in Troha sta si ga prvočisto in se iz njega norčevala. Ker je bilo, zaradi preteklih policijske urečias odhajati, se je Levstik s plačilom zapitka nekoliko obotavljal, končno pa je svoj zapitek poravnal. Obdolženca sta zapazila, da ima mož v svojem biležku shranjen bankovec za 20 K. Zedinila sta se, da se tega denarja polastita, to tembolje, ker si bila v svesti, da jima pijan človek ne bo delal težkoc. Levstek je šel iz gostilne po Karlovski cesti. Obdolženca sta ga dohitela onkraj mosta in sta ga pregovorila, da je šel z njima v neko kavarno. Tudi tu je mož razgrajal in ker mu niso hoteli dati vina, je počel tudi stole prebračati. Končno so ga vrgli iz kavarne. Obdolženca sta si bila že v Dahoovi gostilni v tem edina, Levstiku denar odvzeti in si ga med saboj razdeliti, stopila sta za njim, Schuster ga je prijel za roko, in vsi trije so krenili po Rožni ulici proti Prulami. Ko so prišli do jarka, ki se nahaja pri vogalu šolskega vrta v Prulah, je vrgel Troha Levstika v jarek, ter ga tiščal za vrat, med tem

pa mu je vzel Schuster iz žepa biležnico, v kateri je bil dvajsetkronski bankovec. Bankovec mu je Schuster vzel. Pa tudi Troha je stikal napadencu po žepih ter mu vzel 60 vinarjev drobiža. V Merkurjevi kavarini sta si roparja plen razdelila, biležnico pa je zakopal Schuster pod nekim kozolcem v Šiški. Levstek se na ta dogodek le malo spominja, ker je bil preveč pijan. Ve pa, da so ga davili, ker ga je nekaj dni vratl bolel; napadalec pa ni poznal. Obdolženca dejanje odkrito priznavata, toda noben noče priznati, kdo je sprožil misel, da bi izvršila rop.

Na podlagi tega dejanskega stanja je drž. pravdnik predlagal na porotnike vprašanje, če sta zakrivila obtožena hudodelstvo ropa in če sta ga tudi dokončala, tako da bi jima bilo odmerili kazen od 5 do 10 let težke ječe. Imenom zagovornišva je predlagal zagovornik Schusterja dr. Josip Ažman, da naj se še stavi eventualno vprašanje, če nista obtožena zakrivila samo prestopok tatvine. Drž. pravdnik dr. Neuberger se je temu protivil in predlagal dodatno vprašanje na tatvino, storjeno s silo. Po daljšem posvetovanju je sodni dvor ugodil predlogu zagovornišva. Predlog drž. pravdnika pa je odklonil. Na to je govoril drž. pravdnik, naj se ju kaznuje zaradi hudodelstva ropa, zagovornik dr. Ažman je dokazoval v daljšem govoru, da nista zakrivila hudodelstva ropa, temveč samo prestopok tatvine, čemur se je zagovornik soočbožena Trohe pridružil. Ob 10. zvečer so porotniki soglasno zanimali vprašanje na rop in v smislu predloga zagovornikov potrdili vprašanje na prestopok tatvine. Sodišče je obsodilo Schusterja na pet, Troha na štiri mesece zapor. Troha za to manj, ker je samo 19 let star in se v to kazn vstope preiskovalni zapor od 1. septembra 1913, tako da bo Troha sedel samo še en mesec, Schuster pa dva meseca.

Tajna razprava se je vršila proti Anton Piškurju, 39 let staremu peku v Ljubljani, ker je bil osumljen nenravnega dejanja, da je neko še ne 13letno deklico zlorabil z njeno prijateljico pa zakrivil hudodelstvo oskrumbe. Ko je čutil, da se je stvar zvedela, je prigovarjal deklici, da bi v slučaju ovadbe pred sodiščem njemu v prid krivo pričali.

Porotniki so glavna vprašanja, glaseča se prvi na spolsko posiljenje in drugo na oskrumbo potrdili, zanimali pa vprašanje zaradi napeljavanja h krivemu pričevanju, za kar ga je sodišče na 1 in pol leta težke ječe obsodilo.

Izpred porotnega sodišča v Novem mestu.

Grozen čin čuka: s koso skozi srce.

Kakšen udarec zopet za kranjske katoliške moraliste. Ravno v času, ko katoliški moralisti vedo toliko povedati o »liberalni podivjanosti«, se je čisto na »katoliški podlagi« dogodil slučaj, ki človeka pretresa z grozo in studom in ki doprinese vnovič dokaz, da kakor Marijine družbe, tudi čukarska društva ne bodo rešila »vere iz nevarnosti«.

Na obtožni klopi pred porotniki sedi komaj 18 let star fant France Gabrijel iz čisto katoliške rodbine v Rodnah pri Trebnjem. Ne samo katoliška, fanatično klerikalna je Gabrijeva hiša. Dve Gabrijevovi služita kot farovski kuharici, otroci vsi v Marijini družbi, obtoženi France pa je bil častit član trebanjskih »Orlov«.

Ali vse to ga ni rešilo, da ni zašel na tista pota, po kateri hodijo vobče vaški fantje: na ponočevanje in žganje-pitje. In sedaj mu je državni pravdnik na katoliško čelo pritisnil pečat — ubijalca. Ali ga bodo tudi porotniki kot takega spoznali ali ne, to je vseeno. Dejanje, ki ga je zaradi malenkostne vzroka izvršil, je uboj najgroznejšega načina, kar se jih tekem zadnjih let pred tukajšnjo poroto obravnavalo. Ta katoliški »Orel« Fr. Gabrijel je namreč nasprotno svojemu prijatelju z ostro koso s tako silovitostjo zamahnil, da je kosa šla med rebri odzadej v hrbtu in ko je prerezala srce in pluća, prišla spredaj zopet ven. Kaj takega se še ni z lepa zgodilo na Kranjskem.

To grozodejstvo pa ima sledečo predzgodovino: V noči dne 22. oktobra so pri enem Gabrijevih stricav ličkali. Pri tem delu so bili med dru-

gimi tudi mladi fantje: obsojeni Gabrijel, njegov bratranec, ubiti Franc Longer in Anton Bečaj. Gabrijel in Longer sta skupaj sedela in kadila. Dobro sta se razumela. Ko so nehali in so se napotili proti domu, je pa Longer v šali Gabrijeva napodil spat. Gabrijel se je čutil vžaljenega, da bi ravno on moral iti spat. Uprl se je Longerju, češ, tedaj teboj pa ne grem nikoli spat. To je tudi Longerja razburilo in udaril je s palico po Gabriju. Ta pa je takoj potegnil iz žepa precej veliki nož (krivček) in ga potuhnjeno in odprtega držal za suknjem. Da se ne bi kakšna nesreča zgodila — drugi fantje so poznali Gabrijevo razboritost — je Bečaj prijel za nož, hoteč ga vzeti. Pri tem pa se je Bečaj vrezal v roko in krvavel. Nato prime Gabrijeva njegov bratranec za roko, je krepko stisne, Longer pa še s palico udari po roki. Tako so fantu vzeli čukarski »rožni venec« (nož). Takrat ko ga je Longer po roki udaril, je Gabrijel zavpil: Miruj! To je slišala njegova mati, ki je takoj priletela na prag in fante posvarila. Katoliški sin pa, namesto, da bi bil šel v hišo, je planil za drugimi, ki so pred njegovo materjo zbežali. V tem begu sta se Longer in Gabrijel še enkrat sprijela, ker je slednji zahteval svoj nož nazaj, rekoč: nožek daj nazaj! Noža pa ni imel Longer, marveč Bečaj. Gabrijel je potem fante še na cesti izziva, a tisto noč se ni nič hujšega zgodilo. Tudi drugo noč ne, ko so fante prišli pred Gabrijevo hišo le tega klicati.

Vsi ti dogodki pa so se zaključili 24. oktobra popoldne na njivah med vasjo Rodne in Dobravo. Oba fanta, namreč Gabrijel in Longer sta bila ta čas na polje in sta kosila. Longer je zagledal prijatelja Adolfa Kolenca, ki je tudi blizu tam kosil, šel je k njemu in ga prosil za cigareto. Kolenc mu je dal tobaka, napravila sta cigarete in sede na skali, kadila ter se razgovarjala. Raz te skale se je nižje doli videl Gabrijel, ki je tudi kosil. Ko ga Longer vglela, pravi oponašaje Gabrijeva kako je oni večer od njega zahteval nož:

Nožek daj nazaj! Nato je Longer vstal ter šel počasi proti blizu stojčemu Gabriju. Ta je takrat grabil ali vsaj grablje je imel v rokah, kosa je pa ležala na strani. Komaj pa je Longer prišel v bližino Gabrijeva, je ta spustil grablje, pa zagrabil koso ter z njo Longerja sunil v hrbet, da ga je predrl! Longer je po groznih mukah na licu mesta umrl. Izvedenci so dognali, da je bil mahljaj s koso silovit, da je kosa šla med dvema rebroma v hrbtu notri, kjer je poleg mišičevja prerezala tudi srce in pluća in spredaj v prsni zopet ven prišla.

Obtoženi Gabrijel se že izpočetka obravnave dela silno obupanega in — nedolžnega. Tekom razprave pa se je pokazalo, da se fant le samo hlini. Ko so pričre prisegale, je hinavsko dvignil roke, kakor bi molil. Med odmorom je svojega očeta tolažil, češ, nič se ne bojte, bo že Marija pomagala. Svoje dejanje zagovarja s silobranom. »Stokrat prišezem, da me je Longer prišel napast, ko je prišel k meni«. On je šel z odprtim nožem proti meni. Ker je Longer hotel koso vzeti, zato sem pustil grablje in zagrabil za koso, s katero sem mahal, da se ga ubranim. Da je Longer umrl, »to je namenjeno, pa je«.

Ta zagovor je po pričah ovržen, zlasti glede noža, ker so prve pričre, ki so prišle na lice ubojca, dobile tam poleg umrlega Longerja mali nožiček zaprt.

Porotnikom so bila stavljeni 4 vprašanja, poleg uboja tudi na silobran. Ker porotniki vprašanj niso dobro razumeli, so se morali že po objavi izreka še enkrat vrniti v posvetovalnico. Pri drugem glasovanju so svoj prvi krivdorek spremenili. Potrdili so vprašanje na uboj z 11 glasovi, toda potrdili tudi vprašanje na prekoračenje silobrana, tako, da fant ne bo zaradi uboja obsojen.

Gabrijel je bil obsojen samo zaradi pregreška po § 335 k. z. na 5 mesecev zaporav vstevši preiskovalni zapor.

S tem je bilo to porotno zasedanje zaključeno.

Razne stvari.

* Škof, ki kuha žganje. Olomuški škof dr. Bauer je kupil prejšnjo kaznilnico za ženske v Valaškem Mezeriču za 147.000 K, kjer bo napravil veliko tvornico za žganje. Morda bi bil tak vrst novih dohodkov tudi za škofa Jegliča priporočljiv.

* Kuga. Iz Uralska poročajo: od 24. t. m. so se pojavili štirje slučajji kuge, 27 oseb pa je umrlo na kugi.

* Dar pesniku. Iz Berolina poročajo: pesniku Rihardu Dehmeltu, ki slavi svojo petdesetletnico, so darovali njegovi prijatelji vilo v Blankensee pri Hamburgu.

* Hrvaška igralka umrla. Iz Zagreba poročajo: včeraj jutraj je po dolgi, mučni bolezni umrla slavna hrvaška gledališka igralka ga. Ljerka pl. Šram. Bila je čez 25 let članica dež. gledališča. Tudi v Ljubljani je že opetovano gostovala.

* Železniška nesreča. Iz Prage poročajo: Včeraj ob polu sedmih jutraj je na Frana Jožefa kolodvoru zad. poštini vlak št. 237 ob tovrni vlak št. 1298. Ena lokomotiva je skočila s tira, več vozov je bilo poškodovanih. 50—60 oseb je bilo večinoma lahko ranjenih.

Naprednjaki v Mostah. Pozor!

Agitacijski lokal za volitve v deželni zbor dne 1. decembra t. l. se nahaja v gostilni pri »Joškotu« in tudi v restavraciji pri »Miškotu« za volilce iz Posavja in Most. Vsak napreden volilec naj se zgleda v volilnem lokalu ali pri »Joškotu« ali v restavraciji, da se prepriča, ali ima pravega kandidata ali ne na svoji glasovnici. ODBOR.

Telefonska in brzojavna poročila.

Državni zbor.

Dunaj, 27. novembra. V zbornici se je vršilo danes dopoldne glasovanje o prvem delu zakona o reformi osebnega davka. Sprejeti so bili vsi predlogi finančnega odseka in minoritetni predlog poslanca Lukaszewicza glede § 84., kakor je to vodja finančnega ministrstva včeraj priporočal. Zbornica je nato pričela razpravo o drugem delu, namreč od paragrafa 153. naprej.

Hochenburgerjevo perilo.

Dunaj, 27. novembra. V justičnem odseku se je danes dopoldne zagovarjal justični minister ter se skušal zagovarjati proti kritikam in očitaniem, ki so bila naperjena proti njemu. Dokazoval je pravilnost svojega postopanja in hotel dokazati tudi, da gre samo za nesporazumljenja. Končno je izjavil, da mu je silno žal, da mislijo sodniki, da hoče poseči v njih neodvisnost. Tega ni nikdar nameraval. Zbornica je sprejela njegova izvajanja molče in s preziranjem. Nato je bila debata zaključena. Seja se nadaljuje jutri.

Za italijansko vseučilišče.

Dunaj, 27. novembra. Italijanski dijaki so imeli snoči zborovanje ob navzočnosti italijanskih poslancev ter so sklenili obnoviti najživahnejšo agitacijo za ustanovitev italijanskega vseučilišča. Dijaki hočejo počakati, kako se ta nova akcija konča ter hočejo pozneje začeti z agitacijo z ostrejšimi sredstvi.

Gradec, 27. novembra. Na vseučilišču je prišlo do krvavih pretepov med italijanskimi in nemškimi dijaki. Italijani so zahtevali od rektorja, da naj sistira predavanja. Kakih 100 Nemcev je doseglo dohod k vseučilišču. Italijani so poskusili prodreti, kar so jim pa Nemci branili. Začel se je strašen pretep. Prihitela je policija, ki je s sabljami vdrla na vseučiliški vrt. Pri tepežu je bilo mnogo ranjenih, pravijo, da 15 Italijanov in 3 Nemci. Več dijakov je bilo aretiranih. Namesto, da bi rektor miril dijake je šel protestirat na policijo, da je policija prestopila akademična tla.

Lex Kolisko.

Dunaj, 27. novembra. Včeraj se je vršilo v Stalau zborovanje tamonje podružnice »Südmarke«, v kateri se je razpravljalo tudi o zloglasni lex Kolisko. Zborovanje je bilo zelo burno, ker so na zborovanje prišli tudi socijalni demokrati, ki so glasno napadali nemški »Nationalverband« ter izjavili, da se bliža Nemstvo svojemu poginu. Končno se je vendar posrečilo odstraniti socialne demokrate, ki so hoteli razbiti to zborovanje.

Znižanje obrestne mere?

Dunaj, 27. novembra. Generalni svet avstro - ogrske banke je sklical za danes v Budimpešto sejo. Na borzi se govori, da namerava znižati obrestno mero pri notnem zavodu za pol odstotka. Ta vest je baje v zvezi z novimi posojili, ki jih namerava država najeti. V finančnih krogih se je ta vest vzela s skepsno na znanje.

Avstro - ogrska banka.

Dunaj, 27. novembra. Avstro - ogrska banka je sklenila znižati diskont od 6% na 5½%.

Vojni odsek avstrijske delegacije.

Dunaj, 27. novembra. Vojni odsek avstrijske delegacije je danes razpravljao o finančnih operacijah, ki so združene z izdatki za armado.

Občinske volitve v Gradcu.

Gradec, 27. novembra. Pri nadomestnih občinskih volitvah v Gradcu so bili v drugem razredu izvoljeni kandidati nemško - nacionalne stranke.

Češko.

Praga, 27. novembra. Mestni svet je naročil nemškimi šolskim nadzornikom in ravnateljem nemških mestnih šol, da se naj poslužujejo vedno le čeških imen ulic, cest in trgov. Obenem je zahteval mestni svet tudi na zvezdarni češke napise.

Gališka vprašanja.

Dunaj, 27. novembra. Gališki deželni zbor bo sklican najbrže dne 2. decembra.

Dunaj, 27. novembra. Poljsko - rusinska pogajanja so se včeraj nadaljevala.

Dunaj, 27. novembra. Tudi danes dopoldne so imeli rusinski poslanci konferenco z ministrskim predsednikom. Do sedaj so ostala pogajanja brezuspešna. Rusinski klub, ki je imel sklepati o kompromisu, ni bil sklepčen.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 27. novembra. V včerajšnji seji ogrskega državnega zbora se je nadaljevala debata o tiskovnem zakonu. Justični minister je široko razkladal, kako se širi na severnem Ogrskem veleizdaja med Rusini, drugi zopet so se zavzemali za republiko. Zato je bil potreben zakon v varstvo kraljestva. Govoril je nato poslanec Benedek, ki je kritiziral ministrove besede. Govoril je od 1. do pol 6. zvečer.

Budimpešta, 27. novembra. Med ministrskim predsednikom grofom Tiszo in voditeljem opozicije je prišlo do hudega konflikta, ker se je izrazil grof Tisza na delegacijskem banketu zelo netaktno o grofu Karolyju.

Hrvaška.

Zagreb, 27. novembra. Baje je prišlo do novih težkoc zaradi madžarskih mandatov.

Budimpešta, 27. novembra. Tu zatrujejo z vso gotovostjo, da se bodo vršile volitve v hrvaški sabor na vsak način tako zgodaj, da se bo sabor sestel lahko še pred Novim letom.

Budimpešta, 27. novembra. Najpozneje v petih dneh bodo razpisane saborske volitve. V soboto ali nedeljo bo Skerlec imenovan za bana.

Maroko.

Madrid, 27. novembra. Španska vlada namerava večino posestev v Maroku opustiti. Danes se vrši ministrski svet, ki naj premišljuje o sredstvih, vzdržati v Maroku mir. Posvetovalo se bo tudi o odpoklicanju čet, ki štejejo 77.000 mož, v domovino.

* * *

Dogodki na Balkanu.

Srbija in Črna gora.

London, 27. novembra. »Daily Telegraph« poroča, da je pričakovati v najkrajšem času najožjega zblizanja med Srbijo in Črno goro. Pred vsem se določi skupnost armade in carinskega ozemlja. Politične interese obeh držav bo zastopal skupen minister za zunanje zadeve. Načrt za železnico Belgrad - Bar je že izdelan.

Nova meja med Srbijo in Črno goro.

Belgrad, 27. novembra. (Uradno.) Včeraj se je tu izvršila ratifikacija pogodbe, ki določuje nove meje med Srbijo in Črno goro.

Železnice v Novi Srbiji.

Solin, 27. novembra. V Novi Srbiji se namerava zgraditi novo železnico, ki bi šla čez Skoplje, Patovo, Mavropop v Dibro.

S solnčne strani

življenja, od srečnega rodbinskega življenja, od uspešnega dela nas pogosto zli slučaj, prehlajenje, nalezjenje, ranitev ali opečenje odrine na senčno stran življenja, kjer spoznamo bolečine, nezmožnost za delo,

zmanjšanje zaslužka in potrebo. V kolikor gre tu za nezgode, kakor opečenje, zmečkanine, prehlajo, izpuščaje, oteklino, revmatične in nevraltične bolečine, se zlo lahko odstrani, ako rabimo Fellerjev fluid z zn. »Elsafluid«, ki učinkuje, kakor vemo iz izkušnje, bolečine tolažeče, lajšajoče in hladeče. Pri vseh težavah v glavi, tudi pri pegah, ogorelo-

sti, hrapavi koži, prhljaju, tvoritvi potu se izkazuje za dragoceno domače zdravilo, čisti, pri ranitvah pa deluje proti vnetju.

Naše bralce utedne zanimati pismo baronice Geramb v kopališču Buzias pri Temešvaru. Dama piše: »Po časopisih bi se moralo razglasiti, kako izbornu učinkuje Fellerjev Elsafluid. Toliko sem imela težav

protin in oslabele oči, utrujenost, bolečine v glavi in hrbtu, odkar pa rabim Fellerjev Elsafluid, sem pa popolnoma zdrava.«

Naši bralci bi morali Fellerjev fluid z zn. »Elsafluid« imeti vedno pri hiši, saj stane poizkusni tucat samo 5 K franko.

Za milo odvajalno, obenem prebavo urejajoče sredstvo, ki nikoli ne

odpove, smo Fellerjeve odvajalne rabarbarske kroglice z zn. »Elsa kroglice« preizkusili in priporočamo tudi od teh 6 škatlic za 4 K franko. Oboje se dobiva pristno samo od lekarnarja E. V. Feller, Stubica, Elzirn trg št. 238 (Hrvaško).

— — — — — fi.

Srbsko - črnogorska pogodba.

Belgrad, 27. novembra. (Brzjavka srbskega tiskovnega urada »Slov. Narodu«.) Včeraj je bila v Belgradu podpisana srbsko - črnogorska pogodba o razdelitvi osvojenega ozemlja. Danes odpotuje srbska komisija na mejo, da se sestane s črnogorsko radi natančne določitve meje.

Srbija proti Bolgariji.

Sofija, 27. novembra. »Dnevnik« zadržuje, da namerava Srbija, da utrdi svoje makedonske pridobitve, skleniti proti Bolgariji zvezo, ki naj si v slučaju, da prelomi Bolgarska bucareški mir, razdeli Bolgarijo.

Pojačanje srbskih obmejnih čet.

Belgrad, 27. novembra. (Brzjavka srbskega tiskovnega urada »Slov. Narodu«.) Vojni minister je viadi nasvetoval, naj se ojačijo obmejne čete na bolgarski meji, ker prehajajo Bolgari čisto brez dovoljenja preko meje.

Vojvoda Putnik na odmoru.

Belgrad, 27. novembra. (Brzjavka srbskega tiskovnega urada »Slov. Narodu«.) Vojvoda Putnik je včeraj odpotoval na Riviero, da si v južnem morskem zraku popravi omajano zdravje.

Izmišljene vesti.

Belgrad, 27. novembra. (Brzjavka srbskega tiskovnega urada »Slov. Narodu«.) Vesti tujih agentov, da so Srbi v novih krajih spremenili več mohamedanskih džamij v kršćanske cerkve, so popolnoma izmišljene v namenu, da predstavijo Srbijo kot državo verske intolerance.

Vest o odstopu carja Ferdinanda.

Belgrad, 27. novembra. (Brzjavka srbskega tiskovnega urada »Slov. Narodu«.) »Politika« javlja iz Sofije, da postaja položaj carja Ferdinanda o Bolgarski vedno težavnejši in da je v najkrajšem času pričakovati, da se Koburžan odpove prestolu.

Sofija, 27. novembra. (Izvirna brzjavka. — i.) Položaj je tu obupen. Volilna borba je silno ljuta, bati se je neredom. Došla je vest, da se car Ferdinand sicer vrne v Sofijo, vendar pa se v najkrajšem času odpove prestolu. Kdaj se car vrne, se čuva kot največja tajnost, ker se vlada boji, da bi se na kralju izvršil atentat. Četudi vlada pri volitvah v državno sobranje dne 6. decembra zmaga, Koburžan se ne bo mogel držati. Sicer pa je skoro nemogoče, da bi si mogla vlada priboriti absolutno večino, ker se vrše sedaj volitve po proporcionalnem sistemu, ki ga je sobranje sprejelo v pretekli svoji zakonodajni dobi.

Samohvala bolgarskega carja.

Dunaj, 27. novembra. »Neue Freie Presse« priobčuje razgovor z bolgarskim carjem Ferdinandom, ki je baje izjavil, da ne razume, od kod se je mogla raznesti vest, da misli odstopiti. Kralj je nadalje izjavil, da se bo v kratkem vrnil v Sofijo ter pristavil: Tekom moje dolge vladavine skoraj 30 let so bili pač trenutki, ko bi bil mogel misliti na to, da odložim težko breme vlade, takega trenutka pa ni sedaj, ko rabi dežela bolj kakor kdaj moj trenirani razum. Ne verjamem, da bi obstojala na Bolgarskem tudi samo ena protidinastična stranka.

Dunaj, 27. novembra. V bolgarskih krogih zatrjujejo, da odpotuje car Ferdinand bolgarski jutri v Sofijo.

Dunaj, 27. novembra. Cesar je sprejel danes dopoldne bolgarskega carja Ferdinanda v tričetrturi avdijenci. Po avdijenci je sprejel cesar carja Ferdinanda do stopnic in se od njega pristrčno poslovil. Car Ferdinand je oddal svojo vizitko tudi grofu Berchtoldu. Zdi se, da so bili to carjevi poslovilni poseti.

Grško - turška mirovna pogodba.

Atene, 27. novembra. Zbornica je odobrila v tretjem branju grško-turško mirovno pogodbo.

Demisija romunskega šefa generalnega štaba.

Bukarešta, 27. novembra. Šef generalnega štaba general Averescu je preklical svojo demisijo.

Dame dobrodošle! Dame dobrodošle! Narodni dom. Narodni dom.

Akademično predavanje

g. prof. Weissa z zanimivimi eksperimenti o hipnozi in sugestiji (o nezavednem duševnem življenju) se vrši

v petek, dne 28. nov. v mali dvorani ob polu 9. uri zvečer. Vstopnina 1. krono. Srednješolci nimajo pristopa.

II. družinski večer

„Narodne čitalnice“
v soboto dne 29. novembra 1913.
v „Narodnem domu“.

Začetek ob pol 9. uri zvečer.

Današnji list obsega 8 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
dr. Vladimir Ravnihar, drž. poslanec.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Škodljivosti ribjega olja so v Scottovi emulziji premagane

Navadno ribje olje, četudi dragoceno jačilo, ima toliko neprijetnosti, da je večkrat treba njega rabo opustiti. Odrasli in otroci ne čutijo pogosto upravičenega odpora proti njegovemu okusu, nego ga dostikrat zaradi težke prebavnosti tudi ne morejo lahko prenašati. Drugače pa je s Scottovo emulzijo ribjega olja, ki ni nič drugega nego okusno in lahko prebavno pripravljeno ribje olje.

Po prehlajenju, pri opešanju moči, otežkočenem doživljanju zob, ob okrevanju, ob nežni rasti kosti pri otrokih, pomanjkanju teka itd. že desetletja preizkušena Scottova emulzija izborna služila. Cena originalni steklenici 2 K 60 v. Dobiva se po vseh lekarnah. Proti vposiljavi 30 v. v pisarnih tiskalnih dobiti od trdke SCOT & BOWNE, d. z. o. z. na Dunaju VII. sklicuje se na naš list enkratno vposiljatelj poiskunjo od k. ke. ke. ke.

Svila za neveste

od 1 K 35 vin. meter naprej v vseh barvah. Franko in že ocarinjeno se pošilja na dom. Bogata izbira vzorov se pošlje s prvo pošto. — G. Henneberg, dvorni dob. Nj. V. nemške cesarice, Zürich. 3

Ustna voda
KALODONT
Zobna krema

Krondorfer se kot namizna voda prve vrste in kot zdravilna voda zoper težkoče organskega dihanja in zoper bolezni želodca in mehurja najpogostje priporočata. Glavna zaloga v Ljubljani: Michael Kastner.

Mnenje gosp. dr. G. Pfeifferja, primarija v Budimpešti.
Gosp. J. Serravallo Trst.

Z vašim železnatim kina - vinom Serravallo sem dosegel izborne uspehe v slučajih slabokrvnosti po veliki zgubi krvi, krvavenja in oslablosti. Predpisujem vaš izdelek večkrat v moji razširjeni praksi.

Budimpešta, 17. novembra 1911.
Dr. G. Pfeiffer.

Kdor še ni prekašljajl noči,

komaj zapopade, kakšna dobrota so za ljudi Fayeve pristne sodenske mineralne pastilje. Pastilje, ki izhajajo iz za zdravljenje rabljenih vrelcev občine Soden, blaže, razkrajajo in pomirjajo, ako jih vzamemo, predno gremo spat, odpravljajo pa tudi najhujše napade kašlja, ako jih rabimo po predpisih. Pazite na ime »Fay« in uradno posvedočbo županskega urada kop. Soden ob T. na belem kontr. pasu. Cena K 1.25 škatljica.

„Nuisol“

od Bergmanna & Co. Dečini o/L.

je in ostane prej ko slej nedosegljivo v svojem popolnoma naravnem barvanju las in brade. V zalogi v plavi, rjavi in črni barvi. — Cena steklenici K 2.50. Dobiva se pri drog. A. Kanc, drog. B. Čvančara, O. Fettič-Frankheim v Ljubljani.

Samo za one kadilce, ki z ozirom na svoje zdravje radi izdajo na dan nekaj vinarjev več:

Modiano

Klub
specijalitet

Po zdravniškem nasvetu niso stročnice niti papir potiskani, a v obeh je z vodnim tiskom ime tvorničarja

najdražje

pa
najboljše!!

U.S. Modiano

Zitne cene v Budimpešti.
Dne 27. novembra 1913.

Termin.
Pšenica za apr. 1914. za 50 kg 11.45
Rž za apr. 1914. za 50 kg 8.76
Oves za apr. 1914. za 50 kg 7.55
Koruz za maj 1914. za 50 kg 6.47

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 308.2 Srednji zračni tlak 736 mm
nov. Čas opazovanja Stanje barometra v mm Temperatura Vetrovi Nebo
26. 2. pop. 745.4 3.2 sl. svzh. oblačno
9. zv. 743.2 3.1 sl. szah oblačno
27. 7. zj. 742.1 2.5 sl. jzvh .
Srednja včerašnja temperatura 2.5, norm. 13° Padavina v 24 urah mm 0.8.

Stipko Jelenec
nadučilatelj v pokoju
danes, dne 26. novembra t. l. ob 4. uri jutraj po dolgi in mučni bolezni, v 60. letu svojega skrbi polnega življenja mirno umrl.
Pogreb draga pokojnika se vrši v četrtek, dne 27. novembra t. l. ob 4. uri popoldne iz Kandijske hiše št. 3 na pokopališču v Šmihelu.
Priporočamo ga v prijazen spomin! 4200
V Kandiji, dne 26. nov. 1913.
Žalujoci ostali.

Zahvala.
Za iskazano sočutje povodom smrti našega ljubljenege očeta, oz. starega očeta, brata in tasta, gosp.
FRANC ZAJCA
sprevodnika juž. žel. v p.
kakor tudi za mnogobrojno častno spremstvo pokojnega na zadnjem potu in za podarjene prekrasne vence in šopke, izrekamo tem potom iskreno zahvalo.
LJUBLJANA, 27. nov. 1913.
Žalujoci ostali.

Učenec

15—15 let star,
se sprejme pri Ferdinandu Špilar, trgovcu z mešanim blagom Št. Peter na Krasu.

Jurist

vojašine prost, zeli službe v kaki pisarni ali pri kakem denarnem zavodu. Cenjene ponudbe z navedbo plače na na upr. »Sl. Nar.« pod šifro „Jurist/4197“.

Kavarna „Central“.

Vsak večer 3077

KONCERT

elitnega damskega orkestra.
Vso noč odprto! Vstop prost!

Prednaznanilo.

Z dnem 1. decembra zopetni nastop priljubljenega

„Original The Weining's Ensemble“.

Večeri smeha.

Sprejme se 4126

učenka

v špecerijsko in manufakturno trgovino
Peter Sitar, Jesenice, Gorenjsko.

Lep vinograd

na Trški gori pri Novem mestu se proda iz proste roke. 4177

Pojasnila daje Franc Goldman, Ljubljana, Razpotna ulica št. 10.

asistent farmacije

Hrvat, išče stalnega mesta v lekarni na Kranjskem. Reflektira samo na stalna mesta. Nastop 2. ali 15. februarja. 4207

Naslov pove upravn. »Slov. Naroda«.

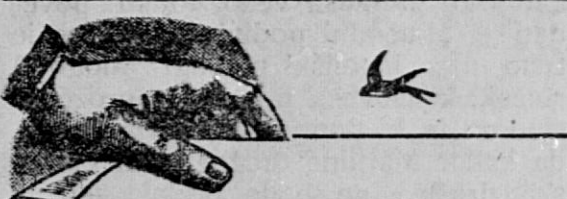
5 vinarjev

vas stane dopisnica, s katero lahko zahtevate moj najnovejši, 4000 slik obsegajoči glavni katalog, ki vsebuje bogato vsebino potrebnih porabnostnih predmetov in primerljivih daril, ki ga pošljem vsakomur zastoj in poštne prosto.

Razpošiljalnica Jan Konrad, c. in kr. dvorni dobavitelj, Most št. 445 (Češko).

Prave niklaste žepne ure K 3.90, 5— in več. Niklaste budilke K 2.90, harmonike K 5— vijoline K 5.80, samokresi K 6— — Razpošiljanje po povzetju ali denar naprej. — Brez rizika! — Zamenja dovoljuna ali denar nazaj.

NA IZBIRO pošilja tudi na deželo: Krasne
BLUZE plašče, kožuhovino, krila, kostume, nočne halje, perilo in vsako modno blago.
Zelo solidna trrdka:
M. Kristofič - Bučar
Ljubljana, Stari trg 9. Lastna hiša.
Neprekosljiva v
otroških oblekah
in krstni opravi.

Franc Sladič
Jvana Sladič roj. Eržen
poročena.
Zranj, dne 27. novembra 1913.
(Brez vsakega posebnega obvestila.)

1889. 25 1914.
letni obstoj domače trrdke.
Lud. Černe
juvelir in trgovec z urami
Ljubljana, Wolfova ulica šte. 3.
Velika izbira janelov, zlatnine, srebrnine in vsakovrstnih ur. Prvovrstno blago svet. tovarn. V jubil. letu izredno nizke cene.
Krasni predmeti za
Božič in Novo leto.
Lastna delavnica z električnim obratom.
Pri nakupu blaga zahtevajte potrdilo o vplačanem znesku. Za one, ki zbero do 15. junija 1914 najvišje število plačilnih listov, oziroma ki dosežejo najvišjo svoto vplačanih zneskov, so določeni brezplačni številni krasni predmeti v zlatu in srebru.

Učenko

poštenih staršev, lepega vedenja ter z primerno šolsko izobrazbo sprejme takoj mešana trgovina 4185

P. & A. Strel, Mokronog

Dva učenca

sprejemem takoj in sicer enega za pekarijo, drugega za mesarijo. Ob triletni učni dobi ga tudi z obleko preskrbim. Prednost imajo sinovi posestnikov. L. Pristau, posestnik in mojster, Javornik, Gorenjsko.

Posestnik tovarne v polnem obratu pridela velikega konsuma v Trstu, ki obstoji že več desetletij v lastnem poslopu, išče 4199

družabnika-komandita.

Ponudbe nasloviti: „Fabrik 101“ poste restante, Trst.

Štajerske purane

pošilja po K 1.80 kg po poštnem povzetju

Josip Cernelč,
Sv. Peter pod Sv. gorami, Štajersko. 4201

Tvrdka F. Batjel v Gorici
Stolna ulica št. 2—4

sprejme takoj za stalno spretnega

pomočnika

za popravo dvokoles in šiv. strojev, 4202

Odda se trgovinski lokal

s stranskimi prostori v notranjem mestu, pripraven za vsako trgovino ali pisarno. Eventualno se tudi prodaja hiša. — Vprašanja pod „Na dobrem kraju“ na upravn. »Slov. Naroda«, 4204

Krasni preostanki blaga

polvolnjeni, zajamčeno dobre kakovosti lepih vzorcev, zavoj 5 kg za K 11— boljše vrste za K 12-60 po poštnem povzetju pošilja **A. Jelínek, tkalnica, Jimramov Morava.** Jako priporočljivo!

Stalni 3363

krajevni agenti

zmožni nemščine se sprejmejo ali pa nastavijo s stalno plačo za prodajanje dovoljenih srečk v Avstro-Ogrski. Ponudbe pod „MERKUR“, Brno, Neugasse Nr. 20.

Bencinov motor

Malo rabljen ležec bencinov motor, izdelek Langen & Wolf, se vsled upeljave električne sile ceno proda. Motor se še lahko ogleda v obratu. Vpraša se: **Zavod za električne naprave Vojnović & Cie, Ljubljana, Dunajska cesta šte. 22.**

Vajenec

iz dobre hiše, učenec III gimnazije, 16 let star, želi stopiti v mešano trgovino na Kranjskem v večjem mestu radi šol, ob primernem plačilu. 4180

Martinović, Jamnička Kiselica (Pisarovina.)

Prodaja stavbnega materiala

okna, vrata, peči, štedilniki, strešna opeka itd. itd. radi podiranje hiše št. 8. Turjaški trg. Pojasnila na licu mesta in v pisarni **R. Smielowski, Rimska cesta šte. 2.**

Pozor!

Vile, stanovanjske hiše, stavbne parcele

v mestu kot v okolici se pod jako ugodnimi pogoji prodajo.

Posredovalnica za nakup in prodajo: 3936

Valentin Accetto, Kolodvorska ulica št. 8.

Pozor!

Razpis.

Občina Jelšane, politični okraj Voloska razpisuje na podlagi projekta izdelanega po c. kr. melioracijskem uradu v Trstu,

gradnjo vodovoda v Podgrajah

proračunjenega na 18.618 kron 62 vin.

Gradnja se bode oddala na podlagi enotnih cen, katere imajo ponudniki vstaviti v svoje ponudbene stroškovnike.

Načrti, proračun, kakor tudi splošni in posebni gradbeni pogoji so na vpogled v občinski pisarni.

Pismene ponudbe s 5% varščino v denarju ali pupilarno varnih vrednostnih listinah so doposlali podpiranemu občinskemu uradu najkasneje

do 10. decembra 1913.

Občina si pridrži pravico popolnoma proste izbire izmed vposlanih ponudb.

Županstvo Jelšane,

dne 26. novembra 1913.

Župan: **I. Valentič.**

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se 12 vplačili.

Čebelni med

najfinejše vrste, iztrčen, zajamčeno prirodno pristen, od akacije ali lipe razpošiljamo v 5 kg pločevinastih škatljah po povzetju za **K 9—**. Preprodajalcem pošljemo ponudbo in vzorce.

„BIENE“, Verwertungs-Genossenschaft Ungarischer Imker, Budimpešta Váci ut 108 F.

Dobre vinske sode

iz hrastovega lesa, prav močne. od 400—700 litrov

proda po nizki ceni.

Fran Cascio, vinski trg. Lingerjeva ulica št. 1. za Škofljo.

Sveže prav dobre 4022

jetrne in krvave klobase

vsak torek in petek.

Vedno fino praško blago, kakor šunke, razne salame, hrenovke, prekajeno meso in kranjske klobase priporoča

Jan Chalupnik, prokajalec, Stari trg šte. 19, Ljubljana.

Kemična tvornica Traiskirchen pri Dunaju, Lieblein & Co.

Cementna malta, beton, apnena malta napravi neprodorne za vodo samo

STEARIT

(obl. varovano.) 2291

Najidealnejše sredstvo za osušenja vseh vrst zadržanje talne vlažnosti.

Nepremočljive fasade z apneno malto.

Zastopstvo in zaloga: **F. P. Vidic & Comp., Ljubljana**

S 1. januarjem 1914 se išče dvo-strokega knjigovodstva popolnoma zmožen in bilance vaje

knjigovodja

zmožen obeh deželnih jezikov v govoru in pisavi, sa tvornico v bližini Ljubljane. 4174

Ponudbe na upravnishvo »Slov. Naroda« pod „Knjigovodja“.

ozdravi brez vbrizganja pri gospodih in damah vse bolezni spolov, iztok, kapavico, bolezni v mehurju, kjer drugi pomočki odpovedo.

Hernial-Dragee

Škatlja (100 kom.) K 5—. 2 škatli za 13 eno zdravljenje. — Izdeluje

Delta Laboratoire de Produits Chimiques à Paris

Dobiva se pri gen. zalogi za Avstro-Ogrsko:

Ervin Lederer, lek. Budapesta IV. Muzeum-küsz 21.

po povzetju ali ako se znesek pošlje napre.

Najsolidnejši vir

40 m dobrih ostankov za obleke K 18—
40 m izvrstnih ostankov zim. blaga „20—
30 m ostankov mod. blaga za obleke „18—
6 parov velikih rjuh „10—
100 kom. prima žepnih robcev „13—
tucat dobrih brisač „2-90
tucat prav težkih brisač „4-80
10 toplih zimskih rut „5—

Adolf Zucker, Plzenj št. 504 (Češko).

Razpošiljam samo po povzetju. Neugajajoče vzamem vsak čas nazaj. Vzorca se ne razpošiljajo. Najboljši dobavitelj za trgovce, krošnjarje in sejmarje.

„SLAVIJA“

„... vzajemno zavarovalna banka v Pragi. ...“

Rezervni fond K 58,461.432-56 — Izplačane odškodnine in kapitalije K 123,257.695-77

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

čigar pisarne so v

lastnej bančnej hiši v Gosposki ulici šte. 12.

Generalno zastopstvo v Ljubljani

Zavaruje poslopja in premočnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekt!

Službe išče

strojevodja in mehanik

tresen in zanesljiv, izvežban v vseh strojnih delih. Gre tudi na deželo k parni žagi. 4179

Več pove upravn. »Slov. Naroda«.

Kislo zelje

fino domače v sodčkih po 50 in 100 kg razpošilja vedno in v vsaki množini ter najceneje trdka 4079

J. Kušlan, Kranj, Gorenjsko.

Učenec

se sprejme pod ugodnimi pogoji

v trgovino z mešanim blagom

J. Modic v Novivasi pri Rakeku.

4114

Blagajničarka

izurjena v kavarniški stroki.

se takoj sprejme.

Pismene ponudbe na

„Kavarna Central“, Ljubljana.

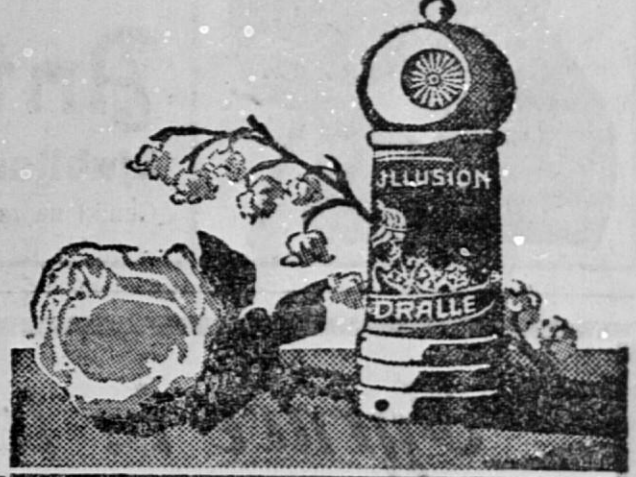
:: Presenetljivo prirodno ::

kakor sveže trgane cvetlice diši Dralleja

iluzija v svetilniku

Cvetlične kapljice brez alkohola.

Atom zadostuje!

Smarnica, vrtnica španski bezeg, heliotrop, reseda K 4—, vijolica K 5—. Po vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah, trgovinah z milom in boljših brivnicah.

JURI DRALLE, BODENBACH n. L.

Šs. 23226.

4205

Razpis.

Za zgradbo vodovoda Stari trg in okolica

polit. okraj Crnomelj

na 178.387-90 K proračunjena dela in dobave (brez naprav za dobavljanje in črpanje vode) se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave.

Pismene vsa dela zapopadajoče ponudbe enotnih cen in na podlagi teh izračunanega skupnega zneska naj se predložijo

do 5. januarja 1914. ob 10. uri dopoldne podpisaneu dež. odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolikovane s kolkom za eno krono, doposlati je zapečatenih z napisom: „**Ponudba za prevzete gradbe vodovoda Stari trg in okolica.**“

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni; navesti je tudi dobavišče cevi, armatur in cementa.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem uradu, ob navadnih uradnih urah, kjer se tudi dobe proti plačilu K 11—.

Od dež. odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 24. novembra 1913.

::: **Krasni zimski plašči za dame, poprej K 40—, 60—, 80—,**

:::

sedaj K 20—, 25—, 35—.

Veliko izbiri jako toplih mikado, potnih plaščev, z najboljšo kožuho po najnižjih cenah, priporoča

Angleško skladišče oblek, O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5-6.

Telefon šte. 16.

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Telefon šte. 16. 982

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Stavbno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbno-tehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbna in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. — Priporoča se za stavbna dela vsake vrste.

Proda se kompletna kopalna oprava

radi preselitve, skoro nova, popolnoma v dobrem stanju. 4090

Ogleda se lahko vsak dan pri lastniku **Anton Maver, zal. meng. piva, Metelkova ul. 13 v Ljubljani.**

Kavarna J. Zalaznik

priporoča vsem ljubljencem in gostom z dežele

najboljši zajtrk

kakor priznano dobro belo kavo, čokolado, kakao, čaj, fine likerje in najfinije pecivo.

:: Najnovejše kravate za gospode ::

pentlje, samoveznice in vse druge moderne fazone od najcenejše do najfinejše vrste, naramnice, podveze, odeje za polovanje, ščetke za obleko, lase in zobe, milo, parfumerija, palice, dežniki itd. itd. vse v največji izbiri in najboljši kakovosti v modni in športni trgovini

P. Magdić, Ljubljana, nasproti glavne pošte.

Išče se več potnik

kateri je popolnoma verziran v prodaji vina in žganja, za veletrgovino. Prednost ima tisti, kateri je še sedaj v službi. Ponudbe na upravnishvo »Slovenskega Naroda« 4184

Mazilo za lase.

Varstvena znamka **NETOPIR** napravi g. Ana Križaj v Sp. Šiški pri Ljubljani. Dobi se v Kolodvorski ul. št. 200 ali v trafiki pri cerkvi. V treh tednih zrastejo najlepši lasje. Stekl. po 2 K in po 3 K. Pošilja se tudi po pošti. Izbrano sredstvo za rast las. Za gotovost se jamči. Spričevala na razpolago.

PRVA KRANJSKA MEDICINALNA DROGERIJA

parfumerija, fotografična manufaktura itd.

Oblastveno koncesijonirana prodaja strupov.

Ustanovljena leta 1897.

Anton Kanc

Ljubljana, Zidovska ulica 1.

Ceniki na razpolago. Ceniki na razpolago.

Varstvena znamka.

Marija Brezje
želodčna grenčica.

Varsvena znamka Marija Brezje

želodčna grenčica

že osem let registrirana in upeljana se prod. Vpraša se dne 30 t. m. dopoldne v Slomškovi ulici šte. 4., pri Vekoslavi Walland.

Vizitnice Narodna tiskarna.

Dva lokala za trgovino ali pisarno se odda za februarjev termin eventualno tudi takoj.

Istotam se odda za februarjev ali majev termin, v I. nadstr., obstoj iz treh ali štirih sob ter pritliklin.

Več se izve pri **D. Rovšku, fotogr., Ljubljana, Kolodvorska ulica.** Pismenim vprašanjem je priložiti znamko za odgovor. 4173

Okrajna bolniška blagajna v Rudolfovem razpisuje

službo tajnika in blagajnika

z letno plačo 1800 K in štirimi petletnicami po 200 K. Po zadovoljivem enoletnem službovanju potrdi se stalno v službi. Prošnje, opremljene z dokazili usposobljenosti, knjigovodstva, znanja slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi in proti položitvi kavicje v znesku 1000 K vpsolati je najkasneje

do 15. decembra 1913

na okrajno bolniško blagajno.

Nastop službe 1. januarja 1914.

Rudolfovo, dne 22. novembra 1913.

Makso Petrič I. r. načelnik.

Igrače in lepa darila za Miklavža in Božič

prodaja po solidnih cenah

4191

Vaso Petričiča nasl. J. Samec
Ljubljana Mestni trg Ljubljana

Čitajte v Vašo lastno korist!

V današnjih težavnih razmerah **zamorete obogatiti le s srečko!** **TURSKA SREČKA** je v to svrhu prva in najprijaznejša srečka, ker ima šest žrebanj vsako leto, ker znašajo glavni dobitki vsako leto **400.000, 400.000, 400.000, 200.000, 200.000 in 200.000** zlatih frankov, ker vsaka srečka mora zadeti najmanj 400 frankov, ker je tedaj zanjo izdan denar varno naložen kot v hranilnici, ker znaša mesečni obrok samo **4 K 75 vinarjev**, in ker zadobi kupec že po vplačilu prvega obroka izključno igralno pravico.

POZOR! Prihodnje žrebanje se vrši **1. dec. 1913!**

1 turška srečka z 10 žrebanj vsako leto na me-
1 srečka italij. rdečega križa sečne obroke po samo 6 kron.

2257 Natančnejša pojasnila pošlje vsakomur brezplačno
Češke industrijske banke glavno zastopstvo v Ljubljani. št. 1.
Sprejmejo se provizijski zastopniki pod ugodnimi pogoji.

KUC

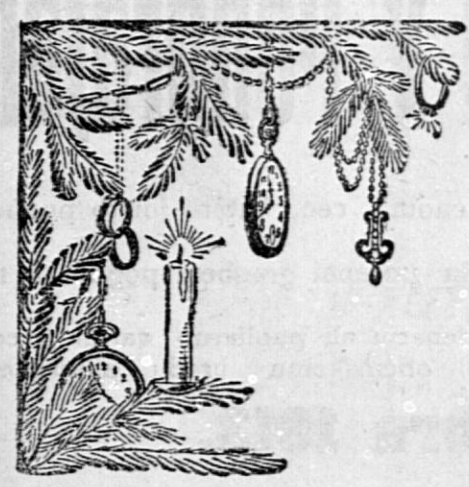
zdravniško priporočeno kri tvoreče vino daje moč in zdravje.

Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po pošt-nem povzetju K 4-50. — Edina zaloga:

Br. Novaković,

veletrgovina vina, Vermoutha, Marsale, Malage, Konjaka, žganja itd.

LJUBLJANA.

Naročite nov lep cenik s koledarjem, ki izide po 15. decembru t. l.

Lepa božična darila

Največja, bogata in najnovejša tovarniška zaloga zlatnine in srebrnine

po znižanih cenah.

Naročite nov lep cenik s koledarjem, ki izide po 15. decembru t. l. Za obilen obisk in pismena naročila se vljudno priporoča

FR. ČUDEN v Ljubljani

samo nasproti Frančiškanski cerkvi.

Nova urejena in povečana tehniška delavnica za vsa najtežja popravila.

! Predno kupite !

oglejte si pravkar došle novosti

za Miklavža in Božič

v novi modni trgovini

J. KETTE

LJUBLJANA

Franca Jožefa cesta šte. 3.

Srajce bele in barvaste.

Spalne srajce.

Spodnje hlače.

Trikot perilo prof. dr. G. Jaegra.

Pleteni telovniki.

Gamaše.

Galoše i. t. d.

Cilindri.
Klobuki.
Čepice.
Kravate.
Rokavice.
Žepni robci.
Naramnice.
Zapestni gumbi.
Palice.
Dežniki.